

A BÖJTÖLÉS KÖNYVE

كتاب الصيام

AZ ISZLÁM ÖT PILLÉRE
KÖNYV .4

Magyarországi Muszlimok Egyháza

AZ ISZLÁM ÖT PILLÉRE
4. KÖNYV

سلسلة أركان الإسلام (٤)

A BÖJTÖLÉS KÖNYVE

كتاب الصيام

Összeállította
Dr. Shubail Mohamed Eisa

Magyarországi Muszlimok Egyháza

MAGYARORSZÁGI MUSZLIMOK EGYHÁZA

Összeállította:
Dr. Shubail Mohamed Eisa

Lektorálta:
Sejk Ali Futaini
Dr. Tóth Csilla
Sulok Szultán

Tördelés, tipográfia:
Komáromi Zsombor

ISBN 963 217 160 8

Második, javított kiadás

FELELŐS KIADÓ:
© MAGYARORSZÁGI MUSZLIMOK EGYHÁZA, 2010
MINDEN JOG FENNTARTVA

E-mail: mme@iszlamegyhaz.net
Telefon: +36 20 204 5852, +36 1 208 4040
Cím: 1116 Budapest, Sáfrány u. 43.

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ	7
RAMADÁN BÖJTÖLÉSE	9
ELSŐ RÉSZ	11
A böjt jelentése	11
A böjt jelentősége, haszna és előnyei	11
A böjtölés a Koránban	12
A böjtölés a hadíszban	13
Ramadán böjtölése	14
Ramadán hónap különlegességei:	15
Ramadán hónap feljebbvalósága és	
a böjt megszакításának (<i>al-iftár</i>) súlyossága	16
Ramadán hónap kezdetének és végének a bizonyossága	16
A böjt pillérei	18
Kire nézve kötelező a Ramadán havi böjt?	20
Kinek nem kell böjtölnie?	20
A böjtölés fajtái	23
A kötelező böjtök	23
Az önkéntes böjtölés	24
A tiltott böjtölés	27
Az utálatos böjtölés	28
A böjtölés illemszabályai (<i>ádáb</i>)	29
A böjt kötelező illemszabályai	29
A böjt ajánlott illemszabályai	29
A böjt érvénytelenítói	31
Fontos megjegyzések	32
Ami nem érvényteleníti a böjtöt	34
Az elmaradt böjtnapok pótlása	36
Speciális szabályok Ramadánnal kapcsolatban	37
MÁSODIK RÉSZ	39
Ramadánnal kapcsolatos cselekedetek	39
Az éjszakai virrasztás (<i>kijámul-leil</i>)	39
Allah útján való költekezés	40
A Korán olvasása	42

Ramadán utolsó tíz éjszakája	43
A mecsetben való tartózkodás (<i>az itikáf</i>)	43
A Qadr éjszakája (<i>leilatul-Qadr</i> , az Elrendelés Éjszakája)	45

HARMADIK RÉSZ **47**

A böjtölés megszakításának adománya (<i>zakátul-fitr</i>)	47
Bölcsessége	47
Kire nézve kötelező?	47
Mértéke	47
Megadásának ideje	48
Akit megillet	48
Az ünnepi ima (<i>szalátul-id</i>)	49
A takbirról	50
Megjegyzés	50
Ramadán után	51

MELLÉKLETEK **53**

A böjtölésről szóló Korán-idézet magyarázata	53
A csillagászati számítások és megfigyelések használata	56

FORRÁSJEGYZÉK **61**

ELŐSZÓ

Hála legyen Allahnak, Neki mondunk köszönetet, Hozzá fordulunk segítségért, és Tőle kérjük a bűnbocsánatot. Hozzá menekülünk a lelkünkben lakozó gonoszság elől és a tetteinkből fakadó rossz elől. Akit Allah az igaz útra vezet, azt nem térítheti le onnan senki. Akit viszont tévútra visz, az nem talál vezetőre. Tanúsítom, hogy nincs más isten, kivéve az Egyetlen igaz Istent. Tanúsítom, hogy Mohamed Próféta ﷺ az Ő szolgája és küldötte.

A Ramadán hónap az iszlámban rendkívüli jelentőségű. Allah ebben a hónapban küldte le kegyelme gyanánt az embereknek a Koránt, és ezzel megszabadított bennünket a kétségektől és a tévelygéstől. A Korán nyilvánvaló bizonyítékokat és tökéletes útmutatást tartalmaz az egész emberiség számára.

„Ez az Írás, amelyhez nem férhet kétség: útmutatás az istenfélők számára... olyan utat követnek ők, amelynek irányát az ő Uruk mutatja, s ők azok, akiknek jó a soruk.” (Korán 2:2, 2:5) Allah a Korán kinyilatkoztatása által hatalmas kegyet gyakorolt az emberek iránt, hiszen a Korán birtokában, ahogy Allah mondja: *„Immár látván látszik az igaz út különbsége a tévelygéstől.”* (Korán 2:256) Mi, muszlimok, ezért állandóan hálásak vagyunk Neki, és erről a csodálatos adományról is megemlékezünk, amikor Ramadán hónapban – Isten parancsának engedelmeskedve – böjtölünk, és jó cselekedetekkel igyekszünk az Ő tetszését elnyerni.

A Ramadán hónap lemondásai fokozzák Allah iránti imádatunkat, hiszen mindezt csakis Érte tesszük; de egymás iránti szeretetünk is erősödik, hiszen együtt végezzük ezt az istenszolgálatot, és ez szorosabbra fűzi a testvériség szálait. Ugyanakkor a szegények, nélkülözők iránti empátiánk, nagylelkőségünk is növekszik, megtapasztalva egy rövid időre azt az éhséget, amit ők érezhetnek nap, mint nap.

A rendszeres, szélsőségektől mentes böjtölés a testet is megerősíti és egészségesebbé teszi, csökken a daganatos és a túltápláltsággal összefüggő betegségek (elhízás, magas vérnyomás, cukorbetegség, szív- és érrendszeri megbetegedések stb.) előfordulási gyakorisága, és nő a várható élettartam. A tudatos, istenszolgálatként végzett böjt megtisztítja a lelket, fokozza az önuralmat, felhívja a figyelmet az evilági dolgok értékeinek múlandóságára, és a túlvilági örök értékekre.

A böjt tehát testi, lelki, társadalmi és szociális téren is rendkívül hasznos, és ami a legfontosabb számunkra: ezáltal teljesítjük Isten parancsát, és elnyerhetjük elégedettségét.

Ez a könyv, amit az olvasó a kezébe vesz, a negyedik könyv az iszlám öt pilléréről szóló sorozatból. Elsősorban a bűntel illetve a Ramadán hónap során ajánlott egyéb jócselekedetekkel foglalkozik. E könyvvvel segítséget szeretnénk nyújtani muszlim testvéreinknek, akik kizárólag Isten tetszésének elnyeréséért buzgólkodnak abban, hogy ezt a lehető legjobb módon, és minél több tudás birtokában tehessék.

Emellett azoknak is ajánljuk a könyvet, akik nem gyakorolják az iszlám vallást, csupán érdeklődnek a téma iránt, és szeretnének hiteles képet kapni a Ramadán havi bűntőlésről, imákról, adakozásról, illetve a hónapot lezáró ünnepről, az Íd-ul-Fitr-ről.

A szerző a könyv összeállítása során törekedett a hitelességre. Ezt bizonyítja a számtalan hadisz és Korán-idézet, melyekkel alátámasztotta állításait, továbbá törekedett arra is, hogy a különböző véleményeknek teret engedjen.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik segítséggel, támogatással hozzájárultak könyvünk megszületéséhez, és mindenekelőtt Allahnak mondunk köszönetet, Aki biztosította számunkra ezt a lehetőséget és tudást adott nekünk.

Szándékunk e könyv elkészítésével az Ő tetszésének és elégedettségének elnyerése volt, és Tőle kérünk bocsánatot a tévedéseinkért.

Istenre bízunk magunkat, Reá hagyatkozunk, és Nála van biztonságunk. Ővé a dicsőség és a kegyelem, Átala lehetséges a jó eredmény elérése és a hibák elkerülése. Az utolsó fohászunk pedig az, hogy: „*A dicsőség Allahot illeti, a teremtmények Urát!*”

Budapest, 2010. augusztus 7.

RAMADÁN BÖJTÖLÉSE

Ramadán havának böjtölése az iszlám negyedik pillére. Allah, a Magasztos, azt mondja a Koránban: „*Ó ti, akik hisztek! Előíratott számotokra a böjtölés, ahogyan előíratott azok számára is, akik elöttetek [éltek], hátha istenfélők lesztek.*” (Korán 2:183) Mohamed Próféta (ﷺ) azt mondta: „Az iszlám öt dologra lett építve: annak tanúsítására, hogy nincs más isten kivéve Allah, és hogy Mohamed Allah küldötte, az imádkozás betartására, a zakát adomány megadására, a (mekkai) Házhoz való zarándoklatra, és Ramadán böjtölésére.” (al-Bukhári és Muszlim) Nagy bünt követ el az, aki ok nélkül akár csak egyetlen napot nem böjtöl Ramadánból. Aki pedig megtagadja a böjt kötelességét, az hitehagyó.

ELSŐ RÉSZ

A böjt jelentése

Asz-szaum (a böjt) nyelvi jelentése: tartózkodás valamitől; vallásjogi értelemben pedig: istenszolgálat szándékával hajnalhasadtától napnyugtáig tartózkodni minden olyan dologtól, ami megtörné a böjtöt.

A böjt jelentősége, haszna és előnyei

Böjtöléskor a muszlim ember teljes mértékben tartózkodik az ételektől, italoktól, a házasélettől, a dohányzástól – ami egyébként is tilos! –, szándékosan elfeledkezik kívánságairól, vágyairól, s ezzel tanúságot tesz arról, hogy Isten parancsa magasabb minden emberi törekvésnél. Hiszen azért böjtölünk, hogy Allah tetszését elnyerjük. Azért, hogy megmutassuk hálánkat Allah kegyelméért, amiért leküldte útmutatását, a Koránt, hogy bennünket és az egész emberiséget az igazak útjára vezessen; és azért, hogy megköszönjük Allahnak, hogy azok közé sorolt minket, akik hisznek.

- A böjt a muszlim embert önfegyelemre, önuralomra, önmérsékletre és őszinteségre tanítja, és erősíti az istentudatot.
- A böjt türelemre tanít és arra, hogy az ember ne legyen rabja semminek, se szokásainak, se vágyainak. A böjt az embert kitartásra, önmegtartóztatásra készíteti. Rádöbbenti arra, hogy mennyit érnek olyan dolgok, amelyeket csak akkor vesz észre, amikor nélkülöznie kell őket, és megtanítja értékelni ezeket.
- A böjt az ember lelkiismeretét éberré és erőssé teszi, és arra készíteti, hogy többet törődjön szellemi, lelki létével a jócselekedetek fokozása által. A böjtölés rendkívül fontos, mert istenfélelemhez vezet; hiszen a böjt által megtisztítható a lélek mindenféle alantas és erkölcstelen dologtól.
- A böjt más szempontból is nagy hatást gyakorol társadalmunkra, mert minden muszlimnak egyformán böjtölnie kell helyzetére való tekintet nélkül. Ugyanazt az éhséget érzi minden böjtölő a világ minden részén, akár gazdag, akár szegény, fehér vagy színes bőrű, nő vagy férfi. Hajnalhasadástól napnyugtáig mindegyikük tartózkodik vágyaitól, kívánságaitól. Egy emberként érzik át a nélkülözők kínjait.
- Kifejleszti az emberekben az igazi társadalmi összetartás, egység, testvériség, egyenlőség szellemét Isten előtt épp úgy, mint a törvény előtt.

Ezért a böjtölő muszlim teljesen más embernek érzi magát. Tiszta belül és kívül, és a lelke felemelkedik, mert közel van Istenhez.

A böjtölés a Koránban

Allah, a Magasztos, azt mondja a Koránban:

„Ó ti, akik hisztek! Előíratott számotokra a böjtölés, ahogyan előíratott azok számára is, akik előttetek [éltek], hátha istenfélők lesztek.

Meghatározott számú napig [íratott elő számotokra a böjtölés]; de aki beteg közületek vagy úton van, annak máskor azonos számú napot [kell böjtölnie]. S akik képesek lennének rá [de nem akarnak böjtölni], azoknak váltságként egy szegényt kell élelmezniük. Aki pedig önként tesz jót, az a maga számára jó! Ám jobb nektek az, hogy böjtöltök, bárcsak tudnátok.

[A böjtölés ideje] Ramadán hava, melyben a Korán lebecsáttatott útmutatásként az emberiség számára, világos bizonyítékokkal az útmutatásra és [az igazság és a hamisság közötti] szétválasztásra. És aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig. Aki pedig beteg vagy úton van, annak máskor azonos számú napot [kell böjtölnie]. Allah a könnyebbséget akarja nektek, nem pedig a nehézséget, és [azt akarja, hogy] tegyétek teljessé a [böjtnapok] számát, s Allah nagyságát dicsőítsétek, amiért [az Igaz Útra] vezetett benneteket és, hogy hálások lehessetek.

S ha Felőlem kérdeznek a szolgálaim téged [ó Mohamed ﷺ], Én bizony közel vagyok [hozzájuk]. Felelek a fohászkodó fohászára, amikor [őszintén] szólít Engem. Engedelmeskedjenek hát Nekem és higgyenek Bennem azért, hogy a helyes útra találjanak.

Megengedetté lett nektek a böjt éjszakáján a házaselet asszonyaitokkal, ők olyanok számotokra, mint a ruházat, s ti is olyanok vagytok az ő számukra. Allah tudta, hogy ti [korábban] becsaptátok magatokat, [azonban] kiengesztelődött irántatok, s megbocsátott nektek. Mostan[tól kezdve] érintkezhetek velük, és kérjétek, amit Allah elrendelt nektek [a gyermekáldásból]. És egyetek és igyatok egészen addig, míg megkülönböztethetővé nem válik számotokra a fehér szál (a hajnal fénye) a fekete száltól (az éjszaka sötétségétől) hajnalhasadáskor, majd tartsátok be a böjtöt az éj beálltaig (napnyugtáig). És ne érintkezzetek velük (asszonyaitokkal), ha visszavonultok a mecsetekben [itikáf céljából]. Ezek Allah által szabott határok (törvények), ne közelítsétek meg azokat. Allah ekképpen teszi világossá az Ő jeleit az emberek számára, hátha istenfélők lesztek.” (Korán 2:183-187)

A böjtölés a hadíszban

- Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „A Hatalmas és Fenséges Allah azt mondta: 'Ádám gyermekének minden tette őt illeti, kivéve a böjtöt, ugyanis az Engem illet, és Én jutalmazok érte. A böjt oltalom, ezért ha valamelyikőtök böjtnapot tart, akkor ne beszéljen csúnyán, ne kiabáljon veszekedve, és ha valaki szidja őt, vagy verekedni akar vele, akkor mondja azt kétszer: „Én böjtölök”. Esküszöm arra, aki nek Mohamed lelke a kezében van, hogy bizony a böjtölő szájszaga a Feltámadás Napján kellemesebb lesz Allahnak, mint a mósusz illata. A böjtölőnek két öröme van, ami boldogságot okoz számára: amikor megtöri [a böjtjét], örül ennek; és amikor találkozni fog az Urával, [az Ítélet Napján] örülni fog a böjtjének.” (al-Bukhári, Muszlim)
- Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „A Hatalmas és Fenséges Allah azt mondta: Ádám gyermekének minden tette őt illeti, a jótettéért tízszeres, sőt akár még hétszázszoros is lesz a jutalma, kivéve a böjtöt, ugyanis az Engem illet, és Én jutalmazok érte. Otthagyja a vágyát és az ételét Énért. A böjtölőnek két öröme van, ami boldogságot okoz számára: amikor megtöri [a böjtjét], örül ennek; és amikor találkozni fog az Urával, örülni fog a böjtjének.” (Muszlim)
- A Próféta ﷺ azt mondta: „Bizony a Paradicsomnak van egy kapuja, ar-Rajjának nevezik. Ezen keresztül lépnek be a böjtölők a Feltámadás Napján, és rajtuk kívül senki nem lép be azon. Az kiáltatik: „Hol vannak a böjtölők? És akkor felállnak ők és ezen az ajtón keresztül rajtuk kívül senki sem megy be. Amikor bemennek, bezáratik (mögöttük), és így senki más nem léphet be itt.” (al-Bukhári, Muszlim)
- Allah Küldötte ﷺ így szólt: „Nincs olyan szolga, aki ha Allahért egy napot böjtölt, akkor Allah ne távolítaná ezért a napért az arcát a Tűztől hetven évvel¹.” (al-Bukhári, Muszlim) Más közlésben: „Aki Allahért egy napot böjtöl, százév járásnyi távolsággal távolodik el tőle a Tűz.” (at-Tabaráni)
- Allah Küldötte ﷺ mondta: „A böjt és a Korán közbenjárnak a szolgálért az Ítélet Napján.” (at-Tabaráni)
- Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „A böjt oltalom, amivel a szolga oltalmazza magát a Tűztől.” (Ahmed)

1. Vagyis hetven évvel.

- Allah Küldötte ﷺ azt is mondta: „A böjtölőnek van olyan fohásza, ami nem utasítatik vissza: böjtje megtörésekor.” (Ibn Mádzsza)
- Továbbá azt mondta Allah Küldötte ﷺ: „Aki Allah arcáért böjtöl egy napot, és élete így fejeződik be (úgy hal meg, hogy böjtölt), az bemegy a Paradicsomba.” (Ahmed)
- Egyszer Abu Umáma (Allah legyen vele elégedett) azt mondta: „Ó Allah Küldötte! Mutass nekem olyan cselekedetet, amivel a Paradicsomba megyek!” Mire ő azt válaszolta: „Böjtölj, mert nincs hozzá hasonló.” (an-Naszái, Ibn Hibbán)
- Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Allah elrendelte Magának, hogy aki Érte szomjajztatta magát egy meleg napon (böjtölt egy nyári napon) jogosult arra, hogy Allah megítassa az Ítélet Napján.” (Ibn abi ad-Dunia, al-Bazzár)

Ramadán böjtölése

A Ramadán havi böjtölés a muszlimokra nézve a hidzsra második évében, Sábán hónap 2-án lett előírva. Így a Próféta ﷺ kilenc évet böjtölt. A böjtölés fokozatosan, két fázisban íratott elő:

- **Első fázis:** választás a böjtölés és egy szegény etetése között, de a böjtölés volt a jobb. Tehát, aki akart, böjtölt, aki nem akart, nem böjtölt – még ha képes is lett volna rá – és egy szegény ember tápláléka volt böjtjének a megváltása. Erről Allah, a Magasztos, azt mondta: „*S akik képesek lennének rá [de nem akarnak böjtölni], azoknak váltságként egy szegényt kell élelmezniük.*” (Korán 2:184) Vagyis azoknak, akik képesek a böjtölésre és nem böjtölnek, kötelező minden napra nézve egy szegényt etetni.
- **Második fázis:** ebben a böjtölés választás nélküli köteleesség lett. A betegnek és az utazónak megengedett a böjt megtörése és a kihagyott napok böjtjének pótlása Ramadán után. Allah, a Magasztos, azt mondta: „*És aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig. Aki pedig beteg vagy úton van, annak máskor azonos számú napot [kell böjtölnie].*” (Korán 2:185)

Először a böjtölés szabályai közé tartozott az, hogy ha a böjtölő elaludt napnyugta után, tiltott lett számára az étel, az ital, a házaselet másnap napnyugtáig, de ez nehéz tehernek bizonyult a muszlimok számára. Ekkor küldettek le a Magasztos Allah következő szavait: „*Megengedett lett nektek a böjt éjszakáján a házaselet asszonyaitokkal, ők olyanok számotokra, mint a ruházat, s ti is olyanok vagytok az ő számukra. Allah tudta, hogy ti [korábban] becsaptátok magatokat, [azonban] kiengesztelődött irántatok, s megbocsátott nektek. Mostan[tól kezdve] érintkezhetek*

velük, és kérjétek, amit Allah elrendelt nektek [a gyermekáldásból]. És egyetek és igyatok egészen addig, míg megkülönböztethetővé nem válik számotokra a fehér szál (a hajnal fénye) a fekete száltól (az éjszaka sötét-ségétől) hajnalhasadáskor!” (Korán 2:187) Így az evés, az ivás, a házasság élet megengedett lett napnyugtától másnap hajnalhasadtáig.

Ramadán hónap különlegességei:

1. Ramadán böjtje az iszlám egyik pillére.
2. Ramadán éjszakáin hittől hajtva és Allah jutalmát várva virrasztani taráwih imával, és Ramadán utolsó tíz éjszakáján éjszakai virrasztással.
3. „[A böjtölés ideje] Ramadán hava, melyben a Korán lebecsített utmutatásként az emberiség számára, világos bizonyítékokkal az utmutatásra és [az igazság és a hamisság közötti] szétválasztásra.” (Korán 2:185)
4. A legjobb éjszaka az egész évben Ramadánban van, s ez az **Elrendelés Éjszakája** (leilatul-kadr). Bizonyíték: a Korán 97. szúrája. A jócselekedet ekkor (imádkozás, fohászkodás, Korán-olvasás) jobb, mint a folyamatos jócselekedet 1000 hónapon át.
5. Ramadánban volt a badri csata, amikor Allah győzelemre vitte az iszlámot.
6. Ramadánban volt Mekka megnyitása, ami után az emberek seregestől csatlakoztak Allah vallásához.
7. „Amikor megkezdődik a Ramadán, megnyílnak a Paradicsom kapui, és bezárulnak a Pokol kapui, és a sátánok leláncoltatnak” – mondta Mohamed Próféta ﷺ. (al-Bukhári és Muszlim)
8. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „A napi öt ima között, és péntektől péntekig, és Ramadántól Ramadánig minden bűn, amit közben elkövettek, megbocsáttatik, feltéve, ha a főbb bűnöktől távol tartjátok magatokat, és bűnbánatot tartotok.” (Muszlim)
9. Az angyalok bocsánatért fohászkodnak a böjtölőnek addig, amíg nem töri meg a böjtöt.
10. Az önkéntes ima Ramadánban egy kötelező imával ér fel, és az előírt ima hetven előírt imával egyenértékű, amit más hónapban imádkoznak. (Ibn Khuzaimah, al-Bajhagi)
11. Ramadán hónap a türelem hónapja, és a türelemért a Paradicsom a fizetség.

Ramadán hónap feljebbvalósága és a böjt megszakításának (al-iftár) súlyossága

1. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Aki hitétől hajtvá és Allah jutalmát várva böjttel Ramadán idején, annak a múltbéli bűnei megbocsáttatnak.” (al-Bukhári, Muszlim)
2. És azt mondta: „Ha eljött Ramadán, kinyílnak a Paradicsom kapui és bezárulnak a Tűz kapui és a sátánok megbilincseltetnek.” (al-Bukhári, Muszlim) Más közlésben „és így szólítatnak: „Közeledj te, ki a jót akard, és hagyd abba te, ki a rosszat akarod²!” (at-Tirmidi, al-Hákim)
3. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Aki Ramadánban egy napon megszakította böjtjét, olyan ok nélkül, amelyet Allah megengedett, nem pótolja azt neki egy egész év böjtölése sem, akkor sem, ha végigböjtöli.” (Abu Dáúd, Ibn Mádza és at-Tirmidi)
4. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Naponta és éjszakánként [Ramadánban] a Magasztos és Áldott Allahnak vannak kiszabadítottjai (akit kiszabadít a Pokolból), és minden muszlimnak van elfogadott fohásza.” (al-Bazzár)
5. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ramadán hónap böjtölése tíz hónap böjtölésével ér fel.” (Ibn Khuzaimah, an-Naszái)
6. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Miközben aludtam, láttam, hogy két férfi jön hozzám. A karomnál fogva elvittek egy sziklás hegyhez és azt mondták: „Menj föl!” „Nem bírok” – válaszoltam, mire azt mondták: „Könnyűvé tesszük neked.” Amikor a hegy csúcsára értem, hangos kiáltásokat hallottam. „Mik ezek a hangok?” – kérdeztem. Azt felelték: „Ezek a Pokol embereinek ordításai.” Ezután elindultak velem, amíg egy olyan néphez nem értünk, akik a bokájuknál vannak felakasztva, a szájuk széle szét van tépve, és csorog a vér belőle. Megkérdeztem: „Kik ezek?” Azt mondták: „Azok, akik idő előtt megszakítják a böjtjüket.” (Ibn Khuzaimah, Ibn Hibbán) Al-Albáni – Allah kegyelmezzen neki – azt mondta: Ez annak a büntetése, aki böjtölt, majd szándékosan megszakította böjtjét idő előtt. Vajon milyen lesz a büntetése annak, aki egyáltalán nem böjtölt?! Allahtól kérjük, hogy őrizzen minket és védjen meg ezen a világon és a túlvilágon!

Ramadán hónap kezdetének és végének a bizonyossága

A böjt hava a Ramadán hónap, amely az iszlám év 9. hónapja. Ramadán hónap kezdete és vége az újhold meglátása útján dől el. Az iszlám naptár Hold-naptár, azaz a hónapokat a Hold változó pozíciója alapján számítják.

2. Ez azt jelenti, hogy Ramadán olyan hónap, amely jó lehetőség arra, hogy az ember minél több jócselekedetet végezzen, és minél több rossz cselekedetet hagyjon el.

A Hold-naptár természeténél fogva (amelyben a Nap szerinti naptárnál kb. 11 nappal rövidebb az év) a Ramadán hónap a Nap-naptárban minden évben más időszakra esik. Így a muszlim ember különböző szinteken élvezi a böjt erkölcsi tapasztalatát, megízleli a zamatát különböző évszakok különböző időjárásában. Néha rövid téli napokon, máskor hosszú, forró nyári napokon, illetve a kettő között is.

Mivel válik bizonyossá a hónap kezdete?

Ramadán hónap kezdete két dolog egyikével válik bizonyossá:

1. Sábán 29-én, az újhold láthatósága, ha az ég tiszta és mentes mindentől, ami akadályozza annak látását. Hiteles hadíszt alapján: „Böjtöljete, ha meglátjátok és szakítsátok meg böjtölésedet, ha ismét meglátjátok ...” (al-Bukhári, Muszlim), és a Magasztos szavainak megfelelően: „*És aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig.*” (Korán 2:185) Elegendő, hogy egy megbízható (adl) muszlim lássa Ramadán újholdját, mivel a Próféta ﷺ is egyetlen ember szavát meghallgatva engedélyezte a böjtöt az újhold megpillantásakor. Ibn Omar hadísza alapján: „Várták az emberek, hogy meglássák az újholdat. Közöltem a Prófétával ﷺ, hogy én láttam, így hát böjtölni (kezdt) és megparancsolta az embereknek, hogy böjtöljenek.” Abu Dáúd mondta el és al-Hakim igazolta (helyesnek találta).
2. Ha képtelenség lenne az újhold megpillantása, mivel felhős az égbolt, vagy valami más okból kifolyólag, akkor kötelező a muszlimokra nézve Sábán hónap teljes kivárása (30 napra). A hadíszt így szól: „... ha beborult, akkor egészítsétek ki Sábánt, hogy 30 napos legyen” (al-Bukhári, Muszlim), mivel a holdhónap nem lehet több, mint 30 nap, sem kevesebb, mint 29 nap.

Az újhold megpillantásakor mondandó fohász:⁴

اللهم اكبر، اللهم اهله علينا وبالأمن والايمان، والسلامة والاسلام، والتوفيق لما تحب ربنا وترضى، ربنا وربك الله

Allahu akbar, Allahumma ahillehu alejné bilamni wal-imán, wasz-szelámeti wal-iszlám, wat-tawfiqi limá tuhibbu wa tardá, rabbuná wa rabbuk Allah.

3. Ám Sawwál (Ramadán utáni hónap) újholdjának megpillantása csak két igaz ember tanúsága alapján fogadható el (ld. később).

4. Bármelyik hónap újholdja.

Allah a leghatalmasabb! Ó Allah! Hozd elő az újhóldat nekünk biztonságban, hitben, békességben, az iszlámban, és az Általad biztosított boldogulásban arra, amit Te szeretsz, és amivel elégedett vagy! Urunk, és Urad (a holdé) Allah! (at-Tirmidi)

Az újhóld észlelésének eltérései

Ha valamelyik országban bebizonyosodott az újhóld meglátása, akkor a tudósok (ulema) többsége szerint kötelező minden muszlimnak a böjtölés az összes országban, mert nincs jelentősége az újhóld észlelésbeli eltérésének. Ez a helyes vélemény a hanafitáknál⁵. Hiszen Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „Böjtöljete, ha meglátjátok és szakítsátok meg böjtölésedet, ha ismét meglátjátok...” – és ez az egész muszlim közösségnek szól. A választott vélemény a safitáknál az, hogy minden országnak a saját észlelése a mérvadó, és nem kötelező rájuk nézve mások észlelése, csak akkor, ha megegyezett az újhóld felkelése a két országban. Tehát ha egy ország, város népe látja az újhóldat, akkor kötelező számára a böjt.

Viszont ha valaki egyedül látta a holdsarlót, akkor – a hitelesebb vélemény szerint⁶ – együtt kell böjtölnie és böjtjét megszakítania az emberekkel (a közösséggel), nem pedig saját tanúsága alapján cselekednie. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „A böjt azon a napon van, amikor böjtöltök, és a böjt megtörésének napja pedig, amikor megtöritek azt. Az áldozati nap pedig az, amikor áldozatot mutattok be.” (at-Tirmidi)

A böjt pillérei

1. Mint minden más istenszolgálatban a legfontosabb alappillér a szándék, mert ez különbözteti meg az istenszolgálatokat a szokásoktól, de nem feltétel annak kimondása, mert a szándék helye a szív. Így aki szuhúrt végez (a szuhúr: étkezés a hajnalhasadási ima előtt), mert böjtölni szándékozik, illetve aki elhatározta a böjtmegtörő dolgok elhagyását Istennek való engedelmességből, annak ezen elhatározása a szándék. A szándékunk célja, hogy Isten parancsát teljesítsük, és tetszését elnyerjük.

A következő nap böjtölésének szándéka megfogalmazódhat az előző éjszaka is, de a szándéknak meg kell lennie hajnalhasadtáig. Ez vonatkozik Ramadán hónap böjtjére, a Ramadánból kihagyott

5. Bárcsak napjainkban is így járnának el, hogy ha egy ország kijelenti az újhóld észlelését, akkor a többi ország is elfogadná; hiszen mostanában annyira fejlett a kommunikációs rendszer, hogy szinte egy azon pillanatban értesülhet az információról mindenki.

6. Van olyan vélemény is, amiben az áll, hogy aki egyedül látta Ramadán újhóldját, az böjtölnön akár egyedül is, de aki egyedül látta Sawwál (Ramadán utáni hónap) újhóldját, az ne szakítsa meg a böjtöt.

böjtnapok pótlási böjtjére, a fogadalomból tett böjtölésre, és az engesztelési böjtölésre (azaz a kötelező böjtökre). Így ha elmúlik a hajnalhasadás és a muszlim nem szándékozott böjtölni, nem helyes a böjtje. Hafsza hadísa alapján (Allah legyen elégedett vele) a Próféta ﷺ azt mondta: „Aki nem határozta el a böjtölést a hajnalhasadás előtt, annak nincs böjtölése.”⁷ (Ahmed, és Abu Dáúd, at-Tirmidi, an-Naszái, Ibn Khuzejmah és Ibn Hibban helyesnek találta.) Tehát fontos, hogy ez a szándék már a böjtölés előtti este meglegyen, és minden este újítsuk meg a Ramadán hónapja alatt. (Fat. 10/246) Néhány tudós azonban azon a véleményen van, hogy folyamatosan ismétlődő istenszolgálat esetén elegendő az első alkalommal tisztázni a szándékot, kivéve, ha a rendszeres ismétlődés megszakad, mert ilyenkor meg kell újítani a szándékot. Eszerint, ha Ramadán első napján elhatározzuk az egész hónap böjtölését, akkor a szándékunk az egész hónapra érvényes lesz, egészen addig, amíg a folyamat meg nem szakad, valamilyen megengedett ok miatt, mint például az utazás vagy a betegség. Ilyen esetben, mielőtt újra böjtölni kezdünk, meg kell újítani a böjtölés szándékát⁸.

Az önkéntes böjtölés esetén viszont a hanafitáknál és a safiitáknál a szándék egészen délig megfogalmazódhat. Áisa (Allah legyen vele megelégedve) egyik hadísa szerint azt mondta: Bejött hozzám a Próféta ﷺ egy napon, és azt kérdezte: „Van nálatok valami (étel)?” Azt feleltük: „Nincs.” Ő azt mondta: „Akkor böjtölök.” (Muszlim, Abu Dáúd)

2. Tartózkodni kell minden olyan dologtól, ami megtöri a böjtöt, hajnalhasadtától naplementéig.

7. Tehát ha valaki csak hajnalhasadás után tudott Ramadán hónap eljöveteléről, akkor böjtölnie kell a nap maradék részében, de ezt a napot pótolnia kell. Míg ha az előző nap úgy aludt el, hogy ha másnap Ramadán lesz, akkor böjtölni fog (tehát megvolt a böjtölési szándéka), akkor érvényes a böjtje.

8. Ez utóbbi vélemény helytállóbbnak tűnik, hiszen, ha megkérdezzük egy muszlimot, azt fogja mondani, hogy szándékában áll végig böjtölni az egész Ramadán hónapot elejétől a végéig. Ha a szándék szóban nincs is kinyilvánítva, hallgatólagosan akkor is jelen van, mert az alapelv az, hogy érvényessége nem szakad meg. Viszont, ha a rendszeres ismétlődés megszakad valamilyen megengedett ok miatt, akkor a szándékot meg kell újítani a böjtölés folytatása előtt. Ez biztosítja a lelki nyugalmat.” (as-Sarh al-Mumti, 6. kötet, 39-40. oldal)

Kire nézve kötelező a Ramadán havi böjt?

A Ramadán havi böjt minden muszlimnak **kötelező**, férfinak és nőnek egyaránt, aki a következő feltételeknek megfelel:

- Mentálisan és fizikálisan alkalmas; ami azt jelenti, hogy értelmes és képes böjtölni.
- Megfelelő életkorú: elérte a pubertás vagy a szellemi érettség korát⁹, ami kb. 15 éves korban kezdődik. Az ennél fiatalabb gyermekeket biztatni kell a böjt egy könnyebb formájának gyakorlására, hogy a pubertás kort elérve már kellően felkészültek legyenek a böjt betartására.
- Muszlim legyen. Ez a legfontosabb feltétel. Ha valaki Ramadán közepén vagy megkezdése után lesz muszlim, annak nem kell bepótolnia a Ramadánból addig eltelt napokat.
- Állandó tartózkodási helyén van; ami azt jelenti, hogy nem utazó¹⁰.
- Nem menstruál és nincs gyermekágyi vérzése – a vérző nőknek ugyanis nem szabad böjtölniük.¹¹

Kinek nem kell böjtölnie?

A: Vannak olyan muszlimok, akik mentesülnek a böjt kötelessége alól és nem kell bepótolniuk a mulasztást:

- Gyerekek, akik nem érték el a pubertás kort és a szellemi érettséget.
- Értelmi fogyatékosok és elmebetegek, akik nem felelősek tetteikért.
- Olyan idős emberek, akik gyengeelméjűvé lettek olyannyira, hogy már nem felelősek tetteikért.

B: Azok a férfiak és nők, akik krónikus betegek és nem várható a gyógyulásuk, vagy idősek és gyengék, s a böjt elvégzését és nehézségeit nem bírják. Ezek az emberek mentesülnek a böjt alól, de naponta egy szegény embert kell etetniük minden nem böjtölt napra nézve, mint ahogyan Ibn Abbász mondta: „Engedélyezett az idős embernek az, hogy megszakítsa böjtjét és megetessen minden napra nézve egy szegényt¹², és

9. Ha valaki Ramadánban nap közben muszlim lesz, vagy éri el a pubertáskort, akkor böjtölnie kell a nap maradék részében (napnyugtáig), akkor is, ha aznap már evett és ivott – mert ettől a pillanattól kötelezővé vált számára a böjt –, és nem kell pótolnia a Ramadánból addig eltelt napokat.

10. Ha a böjtjét megtörő utazó Ramadánban nap közben megérkezik az állandó lakhelyére, a nap hátralévő részében nem kell böjtölnie.

11. Ha a menstruáló vagy a gyermekágyas nő Ramadánban nappal megtisztul, nem kell böjtölnie a nap hátralévő részében. Ibn Maszúd – Allah legyen elégedett vele – azt mondta: „Aki evett a nap elején, egyen a nap végén is.”

12. Az etetés úgy valósítható meg, hogy vagy ételt készít és annyi szegényt hív meg, ahány nappal tartozik, így tette a Próféta társa, Anasz b. Málík – Allah legyen elégedett vele – amikor idős lett,

nem kell pótolnia.” Ad-Dáruqutni és al-Hákim hagyománya és helyesnek minősítették.

C: Azok a betegek, akik egészségét méginkább károsítaná a böjt betartása vagy késeltetné a gyógyulást. Ők elhalaszthatják a böjtöt egészen addig, amíg betegségük tart¹³, de minden egyes napot be kell pótolniuk egy későbbi időpontban. Ha a beteg a nehézséget vállalva böjtöl, érvényes a böjtje, de ez utálatos (makrúh), mert megtagadta az engedményt, pedig Allah szereti, ha elfogadják azt.¹⁴ Ha viszont a beteg a böjtölésben nem lel nehézséget, és kárt sem okoz neki, akkor böjtöljön.

D: Az utazók időlegesen megszakíthatják a böjtöt addig, amíg utaznak, és egy későbbi időszakban pótolják napról napra.¹⁵ Abu Szaid al-Khudri – Allah legyen elégedett vele – azt mondta: „Ramadánban harcoltunk Allah Küldötte ﷺ oldalán, s volt közöttünk böjtölő és böjtmegtörő is. Egyik böjtölő sem hibáztatta a böjtmegtörőt, és egyik böjtmegtörő sem a böjtölőt¹⁶. Úgy látták, hogy akiben volt erő, az böjtölt, ami jó, és úgy látták, hogy aki gyenge volt, az megtörte a böjtöt, és ez is jó.” (Ahmed, Muszlim) Egyszer Hamza bin Amr al-Aszlami megkérdezte a Prófétától ﷺ: Böjtöljek-e utazás közben? – mivel ő sokat szokott böjtölni –, a Próféta ﷺ azt felelte: „Ha akarsz, böjtölj, és ha nem akarsz, akkor ne böjtölj.” (al-Bukhári, Muszlim)

Ha az utazónak nehezebbé esik a böjtölés, akkor törje meg a böjtöt, és ne böjtöljön utazáskor, de ha a nehézség ellenére böjtöl, az utálatos. Dzsáber ibn Abdullah azt mondta, hogy amikor a Próféta ﷺ elindult bevenni Mekkát böjtölt, és az emberek böjtöltek vele együtt. Amikor elért Kuráa al-Ghamím nevezetű helyre azt mondták neki: „Az embereknek nehezükre esett a böjtölés. Ők azt nézik (követik), amit te csinálsz.” Ekkor a Próféta ﷺ egy pohár vizet kért, és megitta az emberek szeme láttára, mire néhányan közülük megtörték a böjtöt, és néhányan böjtöltek tovább. A Próféta ﷺ tudomására jutott, hogy néhány ember tovább böjtölt, és azt mondta: „Ők az engedetlenek, ők az engedetlenek.” (Muszlim, an-Naszái, at-Tirmidi)

vagy pedig nem kész ételt ad (hanem hideg ételt, alapanyagokat, pénzt), amely egy étkezésre elég. Az etetés történhet Ramadán végén egyszerre, vagy minden egyes napért aznap. Az etetés mértéke: egy szegényt ebédeltetni vagy vacsoráztatni.

13. És ilyenkor megengedhető nekik az evés és az ivás.

14. Azt mondta Allah Küldötte ﷺ azokról, akik ragaszkodtak a böjtöléshez a nehézség ellenére: „Ők az engedetlenek.” (Muszlim) És azt mondta a Próféta ﷺ: „Nem tartozik a jámborsághoz az utazás alatti böjtölés.” (al-Bukhári, Muszlim)

15. Ibn Tejmiyya – Allah kegyelmezzon neki – azt mondta: „Az utazók megszakíthatják a böjtöt akár képesek rá, akár nem, akár lelnek benne nehézséget, akár nem.” (Madzsmua al-Fatawa 25/210)

16. Tehát nem rosszalta egyikük sem a másik tettét.

Ha az utazó nem lel különösebb nehézséget a böjtben, akkor a böjt jobb, mivel nem kell később pótolnia. Könnyebb a böjtölés, amikor mindenki böjtlől. Ramadánban böjtlől, és a Próféta ﷺ is ezt tette az Abu ad-Darda által tovább adott hadísz szerint: „Kimentünk a Prófétaival ﷺ egyik utazása során Ramadán havában, igen nagy hőségben, olyannyira, hogy egynémelyek közülünk a kezüket a fejükre tették a nagy hőség miatt, s nem volt közöttünk senki, aki böjtölt volna csak a Próféta ﷺ és Abdullah bin Rawáha.” (al-Bukhári, Muszlim)

Az utazás alatti böjtmegtörés feltétele¹⁷, hogy az utazás távolsága kellően nagy legyen (ez megegyezik azzal a távolsággal, aminek megtétele után az utazó rövidítheti az imádkozást) azaz kb. 82-90 km; továbbá feltétele, hogy az utazó elhagyja a várost és a hozzá tartozó területet.

Ha valaki utazni szándékozik Ramadánban, addig ne legyen szándékában a böjt megszakítása, amíg ténylegesen meg nem kezdi az utazást, mert bármi történhet, ami miatt végül nem tud elutazni.

E: A várandós nők és a szoptató anyák megszakíthatják a böjtöt, ha a böjt veszélyeztetné egészségüket, vagy gyermekük egészségét. Később, a betegekhez hasonlóan, pótolniuk kell minden egyes napot.¹⁸

F: A nők, a menstruációs periódus és a gyermekágyasság idején. Ezalatt nem szabad (tilos) böjtölniük, de később pótolniuk kell az elmulasztott napokat, vagyis böjtölniük kell a kihagyott böjtnapok helyett. Azt mondta Áisa (Allah legyen elégedett vele): „Allah Küldöttének ﷺ idejében, amikor menstruáltunk, ő megparancsolta nekünk a böjtölés pótlását (későbbi időpontban), de az imádkozás pótlását nem¹⁹.” (al-Bukhári és Muszlim)

G: Megtörheti a böjtjét az az ember, aki csak úgy tudja más ember életét megmenteni, ha megszakítja a böjtöt. Például kimenteni egy fuldokló embert

17. Vannak olyanok, akik a Magasztos szavai alapján: „*És aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig*” úgy gondolják, hogy a böjt megtörése csak azok számára engedélyezett, akik éppen úton voltak, amikor Ramadán újjaholdja beköszöntött, nem pedig azok számára, akik otthonukban tartózkodtak a hónap elején, majd ezt követően keltek útra. Ám ez nem helyénvaló, mivel nincs semmiféle bizonyíték a vélekedésük alátámasztására, s a *Szahi*hokban olvashatjuk: „A Próféta ﷺ kivonult Mekka ellen, annak meghódítására Ramadán havában, és amikor a Kadid nevezetű helyhez ért, megtörte a böjtöt és a böjt megtörését parancsolta meg az embereknek.”

18. Ez a hanafiták véleménye és Ibn Othaimen ezt a véleményt helyeselte. A safitáknál pedig: ha a várandós anya a gyermekét félti, és megszakítja a böjtjét, pótolnia kell azt és megváltást is kell adnia; még ha saját állapota miatt töri meg a böjtjét, akkor csak a pótlás kötelező számára, megváltás nélkül.

19. A nőknek szabad olyan szert használni, ami késelteti a vérzést Ramadán utánig, de jobb, ha nem teszik ezt, mert a nő azzal, hogy a vérzés ideje alatt nem böjtöl, Allahnak engedelmeskedik, és így jutalmat kap. Továbbá ezeknek a szereknek lehetnek olyan mellékhatásaik, amelyek károsítják az egészséget. (Fat. 10/151)

a vízből, tüzet oltani, vért adni, ha sürgös és nem várhat napnyugta utánig stb. Annak is megengedhető a böjt megtörése, aki a harcban van. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta társainak Mekka bevételére készülve: „Holnap találkozni fogtok az ellenséggel, és a böjt megtörése erősebb (több erőt ad) nektek. Szakítsátok hát meg a böjtöt!” (Muszlim) De később pótolniuk kell az elmulasztott napokat, vagyis böjtölniük kell a kihagyott böjtnapok helyett.

A böjtölés fajtái

A kötelező böjtök:

1. Ramadán hónap böjtölése minden évben, a Magasztos szaváért: „*És aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig.*” (Korán 2:185)
2. Ramadánból – valamilyen oknál fogva – elmaradt napok pótlása.
3. A kiengesztelési böjtölés. Ide tartozik:
 - i. A tévedés miatti emberölés kiengesztelése. Ez két egymás utáni hónap folyamatos böjtölése, ahogy a Magasztos mondta: „*és aki tévedésből megölt egy hívőt, annak egy hívő rabszolgát kell felszabadítania, és vérdíjat kell átadnia [az áldozat] családjának, kivéve, ha azt ők adakozva elengedik. Ha [az áldozat] veletek ellenséges néphez tartozott, ám hívő volt, akkor egy hívő rabszolgát kell felszabadítani. Ha [a megölt hívő] olyan néphez tartozott, amely között és közöttetek szövetség van, akkor vérdíjat kell átadni családjának, és egy hívő rabszolgát kell felszabadítani. Aki erre nem képes, [annak] két egymást követő hónapot kell böjtölnie, kiengesztelődésként Allahtól!*” (Korán 4:92)
 - ii. A Ramadán havi böjt alatti szándékos közösülés kiengesztelése, ami két egymást követő hónap böjtölése (lásd később).
 - iii. Az eskü megszegésének kiengesztelése, ami három nap böjtölése (nem kötelező, hogy egymást követő napok legyenek) akkor, ha képtelen az ember tíz szegényt megetetni vagy felruházni. Allah, a Magasztos azt mondta: „*Nem büntet titeket Allah az eskütökben található üres fecsegésért, hanem megbüntet titeket az előre megfontolt esküért [amennyiben nem tartjátok be], kiengesztelése az, hogy tíz szegényt kell megetetni úgy, ahogy a családotokat – mértéktartóan – etetitek vagy felruházni őket vagy egy rabszolgát kell felszabadítani, s aki nem tud, akkor három nap böjtje.*” (Korán 5:89)

iv. A helyettesítés kiengesztelése a zarándoklatban annak, aki nem képes áldozati állatot vágni. Ez tíz nap böjtölése (nem kötelező, hogy egymást követő napok legyenek) a Magasztos mondásaért: „... aki kihasználja az alkalmat az Umra elvégzésére (és élvezi az ihram tilalmai alóli mentesülést) a Haddzs kezdetéig, akkor kötelező áldozati állat felajánlása, [olyan] ami elérhető a számotokra; s aki nem talált módot erre, az háromnapi böjtölést végezzen a zarándoklat alatt, és hetet, ha visszatértetek. Ez tíz teljes nap...” (Korán 2:196)

v. A dihár²⁰ kiengesztelése: két egymást követő hónap böjtölése, mert a Magasztos azt mondta: „Akik dihárt követnek el közületek feleségeikkel szemben [azokkal a szavakkal illetik feleségeiket: 'olyan legyél számomra, mint az anyám háta'], aztán megismétlik azt, amit mondtak, azoknak [engesztelésképpen] egy rabszolgát kell felszabadítaniuk mielőtt újra illetnék (érintenék) egymást, azzal kaptok intést és Allah tudója mindannak, amit tesztek. Aki nem talál, annak két egymást követő hónapot kell [végig] böjtölnie, mielőtt illetnék egymást...” (Korán 58:3)

4. A fogadalmi böjtölés. Bár a függő fogadalom, minden esetben gyűlölt dolog, de ha már megtörtént, akkor a muszlimnak kötelessége betartani, ugyanis a Magasztos azt mondta a hívők tulajdonságaként: „... betartják fogadalmukat ...” (Korán 76:7) És a Magasztos azt mondta: „Ti hívők! Teljesítsétek szerződéses [kötelezettségeiteket] ...” (Korán 5:1)

Az önkéntes böjtölés:

Ez a fajta böjt nem kötelező, hanem ajánlott, mivel az önkéntes böjt az egyik oka annak, hogy Allah szeresse szolgáját, elfogadja főhászát, megbocsássa bűneit, megsokszorozza jötteit, emelje rangját és bejutassa a Paradicsomba; valamint az önkéntes cselekedetekkel ki lesznek egészítve az előírtak az Ítélet Napján, ahogyan a *hadíszban* van. Nem kell előre megtervezni, de aznap a déli imáig el kell döntenie a muszlimnak, ha böjtölni szeretne. Bármelyik napon (az alábbiakban említésre kerülő tiltott napok kivételével) lehet önkéntes böjtöt végezni, vannak azonban ajánlott napok, ezek a következők:

1. Sawwál hónapból (Ramadán utáni hónapból) hat napot böjtölni annak, aki böjtölte a Ramadánt. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Aki

20. A „dzsáhilijja” (az iszlám előtti „tudatlanság” kora) elterjedt szavai, kifejezései közé tartozik ez a szó. Azok közé a visszataszító kifejezések közé, amelyektől óva int a Saria, és gyűlöletesnek tekinti amiatt az igazságtalanság miatt, ami a nőt éri ezáltal.

böjtölte a Ramadánt majd hat nappal megtoldotta azt Sawwálból, az olyan, mint aki az egész évet végigböjtölte.” (al-Bukhári, Muszlim) A hat nap böjtölhető együtt is vagy külön-külön, más-más napokon, a hónap elején, közepén vagy végén. A legjobb folyamatosan böjtölni ezt a hat napot az ünnep után.

2. Dul Hiddzsa hónapból az első kilenc napot böjtölni. Hafsza hadísza: „Négy dolgot sosem hagyott el Allah Küldötte ﷺ: Ásúra napot, a tízet [Dul Hiddzsából]²¹, három napot minden hónapból, és a két rakát délelőtt.” (Ahmad és an-Naszái)

Bizonyossá vált az Arafat-nap böjtölésének nagyszerűsége annak, aki nincs jelen az Arafat hegyénél, ugyanis Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Arafat napjának böjtölése két évet – az elmúlt és az eljövendő évet – engesztel ki, és Ásura napjának böjtje egy elmúlt évet engesztel ki (tesz jóvá).” (Muszlim)

3. Muharram hónapban (az első holdhónap) böjtölni. Megkérdezték Allah Küldöttét ﷺ, hogy melyik a legjobb ima az előírtakon kívül. Azt felelte: „Az imádkozás az éjszaka mélyén.” Megkérdezték: És melyik a legjobb böjt Ramadánon kívül? „Allah hónapja, melyet Muharramnak hívtok.” (Ahmad, Muszlim és Abu Dáúd)

Bizonyossá vált Ásúra (a Muharram tizedik napjának) böjtölése: „Allah Küldötte ﷺ böjtölte Ásúra napját, és megparancsolta annak böjtölését.” (al-Bukhári, Muszlim) Egy másik hadísban azt mondta ﷺ: „Ez az Ásúra napja, nem lett előírva számotokra böjtölése. Aki akar, böjtöl, aki nem akar, az egyen.” (al-Bukhári, Muszlim) Ásúra böjtölésével kapcsolatban Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ásura napjának böjtje egy elmúlt évet engesztel ki (tesz jóvá).” (Muszlim) Ajánlatos még e nap előtt és után 1-1 napot böjtölni, vagy a kettő közül az egyiket, a zsidóktól való megkülönböztetés miatt. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ha még megmaradok a következő évig, böjtölni fogom kilencedikét is (tizedikével együtt).” (Muszlim)

4. A hétfő és a csütörtök böjtölése minden héten. Abu Hurejra hadísza Allah Küldöttéről ﷺ, miszerint a Próféta ﷺ azt mondta: „A cselekedetek hétfőn és csütörtökön mutattnak be, s én szeretem, hogy miközben böjtölök, mutattassanak be a cselekedeteim!” (at-Tirmidi)
5. Havonta 3 nap, és a legjobb minden holdhónap 13., 14. és 15. napját böjtölni. Abdullah ibn Amr ibn Alász azt mondta: Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Minden hónapból három nap böjtölése az egész év végigböjtölésével [ér fel].” (al-Bukhári, Muszlim)

21. Vagyis az első kilenc napot.

Abu Darr (Allah legyen elégedett vele) arról számolt be, hogy Allah Küldötte ﷺ így szólt: „Ha három napot böjtölsz a hónapból, akkor böjtöld a 13., 14. és 15. napot!” (Ahmed, at-Tirmidi, an-Naszái) Ezek a „fehér éjszakák” (mert a telihold bevilágítja az éjszakát) napjai a holdhónap szerint.

6. Minden második nap böjtölni (Dávid böjtje). Ibn Omarnak azt mondta Allah Küldötte ﷺ: „Böjtölj egy napot és szakítsd meg a böjtöt egy napig. Ez a legjobb böjt, Dávid böjtje.” Azt mondtam: „Én képes vagyok ennél jobbra is”, mire azt felelte a Próféta ﷺ: „Nincs jobb ennél!” (al-Bukhári, Muszlim) An-Naszáinál: „Böjtöld az Allahnak legutolsó böjtöt, Dávid böjtjét! Egy napot böjtölt és egy napig megszakította azt.”
7. Sábán hónap (Ramadán előtti hónap) zömének böjtölése: Aisa hadísza: „Nem láttam Allah Küldöttét ﷺ, hogy végig böjtölt volna egy egész hónapot, kivéve a Ramadánt, és nem láttam őt többet böjtölni más hónapokban, mint Sábánban.”²² (al-Bukhári, Muszlim)

Az önkéntes böjtölőnek meg szabad szakítania a böjtjét a nap folyamán. Azt mondta a Próféta ﷺ: „Az önkéntes böjtölő a maga ura, ha akar, böjtölhet tovább, és ha akarja, megtörheti a böjtöt.” (an-Naszái, al-Hákim), és Aisa (Allah legyen elégedett vele) azt mesélte: „Egy nap hozzám jött a Próféta és megkérdezte: Van-e nálatok valami [étel]? Azt válaszoltam: Nincs! Ő ekkor így felelt: Akkor böjtöljetek! Egy másik nap is bejött hozzám, és volt nálam ajándékba kapott étel (száritott tej, datolya és főzővaj), amiből félretettem neki, mert ő szerette ezt. Azt mondtam: Ó, Allah Küldötte! Ajándékoztak nekem olyan ételt, amit te szeretsz, s én félretettem neked belőle. Ő azt mondta: Hozd ide! Én úgy keltem fel [aznap], hogy böjtölök. Miután evett belőle, azt mondta: Az önkéntes böjt olyan, mint az az ember, aki előveszi a pénzét, hogy adakozzon. Ha akarja, odaadja, ha akarja, elteszi.” (an-Naszái)

A megszakított önkéntes böjtöt nem kötelező pótolni. Abu Szaid al-Khudri azt mondta: Ételt készítettem Allah Küldöttének ﷺ. El is jött a barátaival, de amint feltálatuk, az egyik ember közülük közölte, hogy böjtöl. Erre Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „A testvéretek meghívott benneteket és igyekezett [és ez neki pénzébe került]!” Ezután azt mondta a férfinak: „Szakítsd meg a böjtöd és pótolj máskor, ha akarod.” (al-Bajhaqi) A legtöbb tudós szerint kedvelt dolog pótolni azt a napot.

22. Eszerint a hadíszt szerint Sábán böjtölése jobb, mint Muharram böjtölése. A böjtölés Sábán hónap második felében azonban gyűlöletes dolog. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ha eljött Sábán hónap fele, akkor ne böjtöljetek!” (Abu Dáúd, at-Tirmidi, an-Naszái) (Lásd később.)

A tiltott böjtölés:

Ez a fajta böjtölés azért tiltott, mert a Próféától ﷺ erre utaló hadisz maradt fenn. Ezek:

1. A két ünnepnap böjtölése. Abu Szaid al-Khudri hadísza alapján: Allah Küldötte ﷺ megtiltotta két napnak a böjtölését. A böjtmegtörés napjának [Sawwál 1-ét], és az áldozati ünnep napjának böjtjét. (al-Bukhári, Muszlim)
2. A tasriq-napok – azaz az áldozati napot követő három nap – böjtölése (a zarándoklat hónapjának 11., 12., 13. napja). Allah Küldötte ﷺ hadísza alapján: „A tasriq-napok az evés és az ivás, és Allah, a Fenséges és a Hatalmas, említésének napjai.” (Muszlim) A sáfíták megengedték a tasriq-napokon a böjtöt, ha annak oka fogadalom vagy kiengesztelés. Áisa és Ibn Omar (Allah legyen elégedett velük) azt mondták, hogy csak annak volt engedélyezett a böjtölés a tasriq-napokon, aki nem talált (nem tudott felajánlani) [engesztelés-képpen] áldozati állatot (*hedi*). (al-Bukhári)
3. A *wiszál* böjtölés (folyamatos böjtölés), ami azt jelenti, hogy a böjtölő egész nap böjtöl, majd folytatja azt megszakítás nélkül, összekötve böjtölését a következő nappal. A Próféta ﷺ megtiltotta a *wiszált* mondván: „Ne böjtöljete folyamatosan, megszakítás nélkül!” – és ezt háromszor mondta. Azt mondták erre: „De te összekötöd a böjtölésedet, ó Allah Küldötte!” „Ti nem vagytok ebben olyanok, mint én! Engem Uram etet és itat, ezért csak azt vállaltjátok a cselekedetekből, amit bírtok!” – felelte. (al-Bukhári, Muszlim)
4. A menstruáló és a gyermekágyas nő böjtölése.
5. Olyan betegnek a böjtölése, akinek árt a böjt, és halált is okozhat.
6. A feleség önkéntes böjtölése férje engedélye nélkül. Abu Hurejra hadísza, hogy Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Nem szabad a nőnek [önkéntesen] böjtölnie, ha férje jelen van, csak az ő engedélyével.” (al-Bukhári, Muszlim) Abu Dáúd közlésében: „Ramadánon kívül.” Tehát ha a férj nincs jelen, vagy kötelező böjtölésről van szó, akkor nem kell az engedélye.
7. Az egész év böjtölése. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Nem böjtölt az, aki az egész évet átböjtölte!” (al-Bukhári, Muszlim)
8. A kétely napjának a böjtölése, amely Sábán harmincadik napját jelenti. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Aki böjtöli azt a napot, amelyben kételkedik, az engedetlen Abul Qászimmal (Mohamed Prófétaival) szemben.” (Abu Dáúd, at-Tirmidi, an-Naszái és al-Hakim, aki helyesnek tartja, a két Sejkh feltétele szerint.)

Az utálatos böjtölés:

1. A pénteki nap önmagában való böjtölése. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Senki ne böjtöljön pénteken, csak ha [vele együtt] előtte vagy utána is böjtöl egy napot!” (al-Bukhári, Muszlim) Egy másik hadíszban Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ne válasszátok ki a pénteki napot böjtölésre, sem éjszakáját virrasztásra!” (Muszlim) De ha olyan napra esik, amelynek megszokott a böjtölése (pl. ha valaki minden második napon böjtöl és így péntekre esett a böjtje), vagy ha böjtölt egy napot előtte vagy utána, akkor megengedett²³.
2. A szombati nap önmagában való böjtölése. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ne böjtöljétek a szombati napot, csak akkor, ha az előírt napok között van. Ha valamelyikőtök csak szőlőhéjat talált, vagy csak egy kis hajtást, azt rágja meg [inkább, minthogy ezt a napot böjtölje]!” (Abu Dáúd, at-Tirmidi, an-Naszái) Ha viszont olyan napra esik, amelynek megszokott a böjtölése (pl. másnaponta böjtöl), vagy ha előtte vagy utána böjtölt egy napot, akkor megengedett²⁴.
3. Arafat napjának böjtölése annak, aki Arafat hegyén van. Abu Hurajra arról számolt be, hogy a Próféta ﷺ megtiltotta az Arafat napjának böjtölését annak, aki Arafaton tartózkodik. (Ahmed, an-Naszái, Ibn Mádza, és al-Hakim helyesnek tartja.)
4. Sábán hónap második felének böjtölése. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ha eljött Sábán hónap fele, akkor ne böjtöljétek!” (Abu Dáúd, at-Tirmidi, an-Naszái) Ennek az lehet az oka, hogy az ember erősödjön a Ramadán böjtölésére, és ne gyengüljön.

A vallásjog tudósai azt mondják, hogy a böjtölés Sábán hónap második felében gyűlöletes dolog, kivéve, ha valakinek szokása egy bizonyos böjt (pl. kétnaponta böjtölés), akkor folytassa azt. A Ramadán előtti egy vagy két nap böjtölésének ellenzése még erősebb, egy másik hadísz alapján: „Ne előzzétek meg Ramadánt egy vagy két nappal, csak akinek szokása böjtölni! Azt a napot csak az böjtölje.” (al-Bukhári, Muszlim)

23. Ha valaki elfoglaltsága miatt csak pénteken tud böjtölni – s nem pedig azért böjtöli ezt a napot, mert péntek van – annak nem utálatos a böjtölése.

24. Ugyanez vonatkozik a vasárnap böjtölésére is, és minden olyan napnak a böjtölésére, amelyet a nem muszlimok ünnepnek tekintenek. Ezeknek a böjtölése utálatos, de ha olyan napra esik, amelynek megszokott a böjtölése (pl. másnaponta böjtöl és arra a napra esik a böjtje), vagy ha előtte vagy utána böjtölt egy napot, akkor megengedett.

A bűjtölés illemszabályai (ádáb)

A bűjt kötelező illemszabályai:

1. A kötelező imák pontos betartása, hiszen: „Az első, ami számon lesz kérve az Ítélet Napján, az az imádkozás. Ha jó, akkor az összes cselekedet jó lesz, ha viszont rossz, akkor az összes cselekedet rossz lesz.” – mondta Mohamed Próféta ﷺ (at-Tabaráni) A Magasztos Allah azt mondja a Koránban: „Az imádkozás meghatározott időken megszabott előírás a hívőknek!” (Korán 4:103), ahogyan erről a Szahihokban olvashatunk Ibn Maszúdtól, aki azt mondta: „Megkérdeztem a Próféta-tól ﷺ, hogy melyik cselekedet a legkiválóbb. Azt felelte: Az ima a maga idejében.” (al-Bukhári, Muszlim)
2. Elhagyni mindazt, ami ellentétes a bűjtöléssel, pl. hazugság, az emberek kibeszélése a hátuk mögött, pletyka, üres fecsegés, káromkodás és mindaz, amit az iszlám ellenez, azért, hogy megvalósuljon az istenfélelem, hiszen ez a bűjtölés célja. Azt mondta a Próféta ﷺ: „Aki nem hagyja el a hamis beszédet és a hamis cselekedetet, akkor Allahnak nincs szüksége arra, hogy elhagyja ételét és italát.” (al-Bukhári, abu Dáúd, at-Tirmidi, an-Naszái)

A bűjt ajánlott illemszabályai:

1. Könnyű ételt enni hajnalhasadás előtt, amit *szuhúr*nak vagy *szahurnak* hívnak. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Végezzetek *szuhúrt*, mert bizony a *szuhúr*ban áldás van.” (al-Bukhári, Muszlim) A *szuhúr* már egy korty vízzel is megvalósul. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „Az egész *szuhúr* áldás, ezért ne hagyjátok el, ha akár csak egy korty vizet isztok is, hiszen Allah és angyalai áldást mondanak a *szuhúrt* végzőkre.” (Ahmed) Az legyen a szándéka a *szuhúrt* végzőnek, hogy a Próféta ﷺ parancsát kövesse. A legjobb *szuhúr* a datolya. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „Milyen jó *szuhúr* a hívőnek a datolya!” (Abu Dáúd) A *szuhúr* ideje az éjszaka közepétől hajnalhasadtáig tart, és szunna (ajánlatos) azt késleltetni ezen időtartam végére.
2. Az *iftár* siettetése (a naplemente beállta után rögtön megszakítani a bűjtöt), mert a Próféta ﷺ azt mondta: „Mindaddig jól vannak az emberek, amíg gyorsan szakítják meg bűjtjüket.” (al-Bukhári, Muszlim) Ajánlatos dolog, hogy a bűjtölők a bűjtöt datolyával szakítsák meg – ebből lehetőleg páratlan számú darabot egyenek, – ha nincs, akkor vízzel, majd imádkozzanak, és azután egyék meg az ételüket. De ha

naplementére már elkészült az étel, akkor nincs semmi rossz abban, ha esznek, majd ezután imádkoznak. „Mohamed Próféta ﷺ friss datolyával szokta megtörni böjtjét, mielőtt imádkozott. Ha nem volt friss datolya, akkor szárított datolyával, és ha az sem volt, akkor néhány korty vízzel.” (at-Tirmidi) Ha a böjtölő nem talál semmit, amivel meg tudja törni a böjtjét, akkor szándékozzon azt megtörni a szívével.

3. A fohászkodás a böjtölés alatt és böjt megtörésekor, Allah Küldötte ﷺ hírül adta, hogy a böjtölő fohásza²⁵ nem utasíttatik vissza. (szahíhul-dázsmi 3030). A böjt megtörése után azzal ajánlatos fohászkodni, ami fennmaradt Allah Küldöttétől ﷺ:

دَهَبَ الظَّمَا وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَتَبَّتِ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

Dahab ad-damau wab-tallatilurúq, wa szebetel-adzsru in sá Allah.

Elmúlt a szomjúság, megnedvededtek az erek, és biztosított a jutalom Allah engedelmével. (Abu Dáúd)

4. Mértékletesség az evéssel kapcsolatban. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Ádám fia (gyermeke) nem tölthet meg rosszabb edényt a hasánál.” (at-Tirmidi) Nem szabad elfelejteni, hogy Ramadán a böjt hónapja, nem pedig a hízlalás hónapja. Hány ember van, aki olyan sokat eszik a böjt megtörésekor, hogy lusta lesz az ima elvégzéséhez, vagy még gyomorpanaszai is lesznek!
5. Emlékezni arra, hogy a böjt az embert türelemre és kitartásra tanítja, önmegtartóztatásra készíti. Mohamed próféta ﷺ azt mondta: „A böjtölés nem az ételre és az italra, hanem az üres fecsegésre és a házaseletre vonatkozik, és ha valaki sérteget téged vagy tudatlan volt veled szemben, akkor mondd: – Én böjtölök, böjtölök²⁶.” (Ibn Hibbán, al-Hakim)
6. Ügyelni a szunna imákra, különösen a *taráwih* imára (ld. később), és Ramadán utolsó tíz éjszakájának virrasztására. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Aki virraszt Ramadán éjszakáin hittől hajtva és Allah jutalmát várva, Allah megbocsátja neki az addig elkövetett bűneit.” (al-Bukhári) Áisa azt mondta: „Az volt a Próféta ﷺ szokása, ha megkezdődött Ramadán utolsó tíz éjszakája, hogy megszorította

25. Ibn Othaimeen – Allah kegyelmezzen nekik – azt mondta: A fohász a böjt megtörése előtt méltóbb az elfogadásra, hiszen ilyenkor az önmegtartóztató tisztaság, az alázatosság és jöjtölés maga ötvöződik az illetőben. Ezek mind okai lehetnek a fohász elfogadásának.

26. A böjtölő ezzel figyelmezteti önmagát, nehogy olyasmit mondjon vagy csináljon, ami érvényteleníti a böjtjét és figyelmezteti a testvérét is, hogy hibát követett el vele szemben.

ruháját²⁷, virrasztotta éjjeleit és felébresztette családját [imádkozni].” (al-Bukhári, Muszlim)

- 7, Sok jámbor cselekedet végzése, mint pl. a Korán tanulmányozása, Isten emlegetése és Allah útján való költekezés: „Allah Küldötte ﷺ volt az emberek között a legbőkezűbb, és Ramadánban még bőkezűbb volt, amikor Gábrriel találkozott vele; Ramadánban minden éjszaka találkozott vele és tanította neki a Koránt.” (al-Bukhári)
- 8, Ügyelés a fogtisztításra (*sziuakkal*). Amir Ibn Rabia azt mondta: „Láttam Allah Küldöttét ﷺ számtalanszor *sziuák*ot használni miatt böjtölt.” (al-Bukhári)

A böjt érvénytelenítői

A Ramadán bármelyik napjának **böjtje érvénytelenné válik**²⁸ a következő esetekben:

- **Ha valaki házaseletet él** Ramadánban nappal (hajnalhasadás után), érvénytelen lesz a böjtje, mert Allah, a Magasztos ezt nem engedte meg Ramadán hónapban, csak éjszaka (napnyugta után): „*Megengedetté lett nektek a böjt éjszakáján a házaselet asszonyaitokkal*” (Korán 2:187)
- **Ha valakinek Ramadánban nappal csóktól, vagy érintéstől lett magömlése**, érvénytelen lesz a böjtje. De ha a magömlés oka a gondolkodás, a kéjes álom vagy a nézés, akkor az nem töri meg a böjtöt, és ugyanígy az elővadás sem befolyásolja a böjtölést.
- **Érvénytelen lesz a böjtje annak az embernek, aki szándékozta a böjt megtörését és ugyanúgy érvénytelen a böjtje annak, aki szándékosan evett, ivott, vagy dohányzott.** Ha ezt Ramadán hónapban tette meg, akkor nagy bünt követett el. Forduljon megbánóan Allahhoz, és pótolnia kell ezt a napot.
- **Minden olyan dolog, ami a gyomorba jut a szájon át, érvényteleníti a böjtöt**, függetlenül attól, hogy a szájon át a gyomorba jutó dolog táplálék-e (étel, ital) vagy sem. Ezen kívül érvényteleníti a böjtöt minden, ami táplálja a testet, még akkor is, ha nem a szájon át jutott a testbe (mint pl. a tápanyagokat bejuttató injekció, infúzió, vagy más egyéb).

27. Ez a kifejezés, arra utal, hogy a Próféta ﷺ ilyenkor nagy buzgalommal, teljesen odafigyelve csak az istenimádatl foglalkozott, csak Urának szentelte magát.

28. Aki nyomós ok nélkül megszakítja a böjtjét Ramadánban, böjtölnie kell a nap maradék részében, és pótolnia kell azt a napot (ld. később).

- **A szándékos hányás.** Viszont az, aki akaratán kívül hány, nem töri meg a böjtöt. A Próféta ﷺ azt mondta: „Akit legyőzött a hányás, annak nem kell pótolnia, de aki szándékosan hányt, az pótolja [a böjtöt].” (Ahmed, Abu Dáúd, at-Tirmidi, Ibn Mádzsa, Ibn Habbán, ad-Darqotni, al-Hákim)
- **A menstruációs vagy gyermekágyi vér megjelenése.** A menstruáló és a gyermekágyas nőknek meg kell szakítaniuk a böjtölést, amint észlelik a vérzést, és kötelező bepótolniuk a böjtölést, amikor megszűnik a vérzés, és megtisztultak. (Az imádkozást nem kell bepótolni!)

A feltétel ezekre a böjtmegtörő dolgokra nézve – a menstruáció és a gyermekágy kivételével – az, hogy a böjtölő:

- tudja, hogy ez böjtmegtörő dolog,
- saját akaratából teszi, nem pedig kényszerből,
- tudatosan teszi, nem pedig meglepedkezve a böjtölésről. Így tehát ha valaki véletlenül eszik vagy iszik, mert meglepedkezett a böjtöléséről, az nem baj, nem lesz érvénytelen a böjtje²⁹. Ez akár Ramadán hónapban, akár máskor történik; akár kötelező böjtről, akár önkéntes böjtről van szó, tovább kell böjtölnie a napot, mintha semmi sem történt volna. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „Aki, miközben böjtöl, – elfelejti azt – és eszik vagy iszik, az folytassa a böjtöt, hiszen csak Allah táplálta és itatta meg.” (al-Bukhári, Muszlim)

Fontos megjegyzések:

A böjtjét tévedésből megszakítónak nincs bűne, viszont a szándékosan megszakítónak nagy bűne van, ezért forduljon megbánóan Allahoz, és a következők szerint kell eljárnia:

- **A böjtjét szándékosan – de nem közöszlással – megszakító** (pl. aki szándékosan evett vagy ivott, vagy szándékosan hányt, vagy önkielégítést végzett), illetve aki tévedésből szakította meg a böjtjét, mert úgy vélte, hogy a hajnalhasadás még nem jött el, és evett, majd utána bizonyosodott meg afelől, hogy már megvirradt; vagy azt hitte, hogy már lement a Nap és evett, majd megbizonyosodott

29. Ez a hanafiták, a sáfíiták és a tudósok (fuqaha) többségének a véleménye, a málikitáknál viszont a feledékenységéből böjtjét megtörő böjtölése érvénytelen, pótolnia kell, kiengesztelés nélkül.

arról, hogy még nem ment le a nap³⁰, illetve az, aki elájult.³¹ **Nekik pótolniuk kell, kiengesztelés elvégzése nélkül**, a nap maradék részében pedig böjtölniük kell. Arra, aki böjtjét elfelejtve evett, nem vonatkozik a pótlás, mint ahogy már említettük.

- **Annak a férfinak, aki Ramadán napján szándékosan, közösüléssel szakította meg böjtjét³²**, érvénytelen lett a böjtje; a nap maradék részében böjtölnie kell és kötelező rá nézve a pótlás és a kiengesztelés³³. A nőre nézve pedig akkor kötelező, ha ez az ő beleegyezésével történt; ha viszont nem, akkor jobb, ha pótolja ezt a napot, de nem tartozik kiengeszteléssel.³⁴ Ez a vallásjog tudósok többségének véleménye, a sáfítáknál pedig a kiengesztelés nem kötelező a nőre nézve.³⁵

A kiengesztelés: egy rabszolga felszabadítása, és ha erre képtelen, akkor két hónap folyamatos böjtölése, és ha erre is képtelen, akkor hatvan szegény etetése saját családjának táplálásához hasonlóan. A sorrend kötelező az ulemá többségénél, így hát nem helyes a második kiengeszteléshez folyamodás, csak akkor, ha képtelen az első elvégzésére³⁶. Ez arra a híres hadíszra van alapozva, hogy: Egy férfi elment a Prófétahoz ﷺ és azt mondta: „Elpusztultam, Allah Küldötte.” Ő ﷺ azt kérdezte: „Mi pusztított el?” „Közösültem a feleségemmel Ramadánkor” – felelte a férfi. A Próféta megkérdezte: „Találsz-e annyit, amivel felszabadítasz egy rabszolgát?”

30. Ibn Othaimen és Ibn Tejmiah – Allah kegyelmezzen nekik – szerint érvényes annak a böjtje, aki úgy vélte, hogy a hajnalhasadás még nem következett be, és evett, majd utána bizonyosodott meg afelől, hogy már megvirradt, vagy annak, aki azt hitte, hogy már lement a nap, és evett (aftar), majd megbizonyosodott arról, hogy még nem ment le a nap, és így nem kell pótolniuk azt a napot. Al-Bukhári azt jegyezte le a hiteles gyűjteményében Aszmaától, Abu Bakr lányától, hogy a következőt mondta: „Megtörtük böjtünket a Próféta ﷺ idejében egy ködös napon, utána fenn volt a nap.” És nem maradt fenn semmi arra vonatkozóan, hogy a Próféta ﷺ megparancsolta volna nekik a pótlást. Ibn Báz – Allah kegyelmezzen neki – és a legtöbb tudós véleménye pedig az, hogy pótolni kell azt a napot.

31. Ibn Báz – Allah kegyelmezzen neki – szerint, annak az embernek, aki elájult vagy elaltatták, és három napnál tovább nem volt magánál, nem kell pótolnia, de ha az öntudatlan állapot három napnál rövidebb ideig tartott, akkor pótolnia kell.

32. Ide tartozik az is, aki a hajnalhasadás után folytatja a nemi aktust.

33. A kiengesztelés csak arra az emberre nézve kötelező, aki Ramadánban szakította meg így a böjtjét. Ha valaki az egyéb kötelező böjtöt vagy az önkéntes böjtöt így szakítja meg, akkor nem kell a kiengesztelés. (as-Sarh al-Mumti, 6. kötet, 71. oldal)

34. Ibn Tejmiah – Allah kegyelmezzen neki – szerint a nőnek, ha akarata ellenére történt a közösülés, érvényes a böjtölése, és ilyenkor nem kell sem a pótlás, sem a kiengesztelés.

35. Ld. a 39. lábjegyzetet.

36. A málikitáknál a kiengesztelés választható a három fajta közül.

„Nem” – válaszolta az ember. „Akkor tudsz-e két hónapot folyamatosan böjtölni?” „Nem” – mondta a férfi. „Akkor van-e annyi, amivel hatvan szegényt megegetsz?” Az ember így felelt: „Nem”, majd leült, és a Próféta ﷺ hozott egy *erget*³⁷, amiben datolya volt, és azt mondta: „Adakozz ezzel!” Az ember így szólt: „Vajon olyan, ki nálunk szegényebb? Bizony nincs a városunkban olyan család, amelyiknek nagyobb szüksége lenne rá, mint nekünk!” Allah Küldötte ﷺ elnevette magát úgy, hogy hátsó fogai is látszottak, majd azt mondta: „Menj és etesd meg vele a családodat.” (al-Bukhári, Muszlim)³⁸

Aki megismételte a közöszlést ugyanazon a napon, arra egy kiengesztelés vonatkozik, de aki másnap ismételte meg, annak minden napra nézve kiengesztelést kell végeznie, kivéve a hanafitákat. Náluk egy kiengesztelés a köteleességük, és ha újból közöszlnek, egy másik kiengeszteléssel tartoznak.

Ami nem érvényteleníti a böjtöt

1. Olyat tenni, ami enyhíti a forróságot vagy a szomjúságot, mint pl. vízbe menni és lemerülni benne fürdés céljából, mert Allah Küldöttéről ﷺ mondták, hogy „Fejére vizet öntött mialatt böjtölt, a szomjúság vagy a forróság miatt.” (Ahmed, Málík és Abu Dáúd) Ha a víz akaratlanul bement a böjtölő garatjába, akkor böjtölése még érvényes.
2. A szembe cseppentés vagy a szem kifestése (*kohl*al: antimon festék), és ugyanúgy a fülbe cseppentés. Azonban az orrcsepp megszakíthatja a böjtöt, ha a gyomorba jut. Az asztma ellenes sprayk használta a böjtölőnek megengedett.
3. A száj gargalizálása és a víz orrba szippantása túlzás nélkül. Ha a böjtölő eközben véletlenül lenyelt egy kicsit a vízből, az nem szakítja meg a böjtölést.
4. A csók annak, aki féken tudja magát tartani. Ebben nincs különbség a fiatalok és az idősebbek között, mert a fontos az önmegtartóztatás képessége. Akinek azonban nemi vágya szokott gerjedni a csóktól, annak utálatos a csók böjt közben.³⁹ Áisa (Allah legyen elégedett

37. Az *erq* = 15 sza vagyis kb. 15x2,176 kg, ami kb. 32 kg.

38. Ebben a hadiszban Mohamed Próféta ﷺ csak a férfinak parancsolta meg a kiengesztelést, és nem parancsolt semmit a nőnek. Innen van az, hogy a sáfítáknál a kiengesztelés nem kötelező a nőre nézve, akár akaratával, akár akarata nélkül történt a közöszlés.

39. Így van a hanafitáknál; a sáfítáknál viszont a csók önmegtartóztatás mellett sem kedvelt (gyűlölt dolog), és tilos (harám), ha nem tudja az ember megtartóztatni a vágy gerjedését a böjtölés alatt.

vele) azt mondta, hogy Allah Küldötte ﷺ csókolt azalatt, ami alatt böjtölt. (al-Bukhári, Muszlim) Omar ibn al-Khattáb arról számolt be, egy napon csókolt, mialatt böjtölt, ezért elment a Prófétához ﷺ és azt mondta: „Ma hatalmas (rossz) dolgot tettem. Csókoltam mialatt böjtöltem.” Ő ﷺ azt kérdezte: „Mi lenne, ha vízzel gurguláznál, mialatt böjtölsz?” Azt feleltem: „Abban nincs semmi.” Mire a Próféta ﷺ azt mondta: „Akkor miben van?” (Vagyis felesleges ez a kérdés.) (Ahmad és Abu Dáúd)

5. A kis mennyiségű vérvesztés, mint pl. az orrvérzés, a vérvétel.
6. Beöntés a végbélbe a salakanyagok eltávolítására. Mert ami ilyenkor bejut a testbe, az gyógyszer és nem táplálék, és nem a szokásos bemeneten megy be⁴⁰.
7. Szabad minden olyan, amit nem lehet megakadályozni, mint pl. a nyál lenyelése, az út porának akaratlan lenyelése, megengedett az illatok szaglása (pl. étel), és főzés közben szükség esetén engedélyezett az étel megízlelése, de utána ki kell köpni, nehogy lekerüljön a garatba, és ezáltal megszakítsa a böjtöt.
8. Megengedett a böjtölőnek házasság után állapotban – dzsanába állapotban – felkelni reggel, akkor is, ha azt magömlés vagy közösülés okozta, de legjobb a házasság után elalvás előtt *guszl* (fürdést) végezni. Áisa és Umm Szelema – Allah legyen elégedett velük – elmondták, hogy a Próféta ﷺ reggelre dzsanába állapotra ébredt, majd megfürdött és böjtölt. (al-Bukhári, Muszlim)
9. Szabad a böjtölő számára az étkezés folytatása hajnalhasadtaig, de ha már megtörtént a hajnalhasadás és a böjtölő szájában étel van, kötelessége azt kiköpní. Ha ezt megteszi, helyes a böjtje, de ha szándékosan lenyel valamit abból, ami a szájában van, megszakította a böjtölést.
10. Böjtölés közben szabad továbbá fogat mosni, parfümöt használni, sminkelni. (A nő ne használjon házon kívül parfümöt vagy sminket.)
11. A vérátömlesztés, a gyógyszeres muscularis vagy intravénás injekciók illetve a gyógyszeres infúziók nem törik meg a böjtöt. De a tápanyagokat bejuttató injekció, infúzió, vagy bármi ehhez hasonló megtöri a böjtöt.
12. Nem érvényteleníti a böjtöt a nyelv alatti gyógyszerek használata, illetve a fogászati kezelés sem, ha a böjtölő eközben semmit nem nyel le.

40. A sáfítáknál a beöntés megszakítja a böjtöt, mivel mindaz, ami bekerül az ember belsejébe – bármilyen nyíláson át – az böjtmegszakító.

13. A bőrön keresztül ható gyógyszerek, kenőcsök, a hüvelykúp használata, a nőgyógyászati vizsgálat, a spirál felhelyezése, a katéterezés, a kontraszt anyag használata, az endoszkópos vizsgálatok, a biopszia, a lumbalpunctio és az ezen keresztül beadott gyógyszerek nem érvénytelenítik a böjtöt.

Az elmaradt böjtnapok pótlása

Ha valaki valamilyen oknál fogva megszakítja a kötelező böjtöt, akkor **pótolnia** kell, és bármely napon pótolhat, a tiltott napokat kivéve.

Ha több napot kell pótolnia, akkor böjtölheti azokat együtt, egymást követő napokon is vagy külön-külön, más-más napokon. Tehát nem szükséges és nem kötelező a folyamatos pótlás; a böjtölő, ha akarja, szétválasztja, ha akarja, egyben végzi el a pótlást. A pótlás mennyiségét tekintve olyan legyen, mint az eredetileg elvégzendő böjt: ha valakinek elmaradt három napja, akkor csupán három napot böjtöljön pótlólagosan.

A Ramadánból elmaradt napokat nem kell rögtön⁴¹ Ramadán után bepótolni, de a következő Ramadánig kötelező pótolni a hiányzó napokat.

Ha elkezdődött a következő Ramadán anélkül, hogy az ember pótolta volna azt, amit elhagyott és a pótlás halasztása indokolt volt, akkor a pótlást Ramadán után végezze el és semmi más nem kötelező rá nézve. De ha ezt indok nélkül tette, akkor kötelező rá nézve Ramadán után a pótlás a megváltással együtt, amely naponta egy szegény etetése.⁴² (Fat. 10/151)

Ha a muszlim elhunyt, mielőtt befejezte volna az elhagyott böjtnapok pótlását, akkor a legközelebbi hozzátartozója böjtöljön helyette. Allah Küldöttének ﷺ hadísa alapján: „Ha valaki meghal miközben maradt reá nézve böjtölés, gyámja böjtöljön helyette.” (al-Bukhári, Muszlim) Ha egy idegen pótolja be helyette a böjtöt, az csak akkor érvényes, ha a halott gyámja megengedi ezt, különben érvénytelen.

41. A kötelességeknek két fajtája van: 1.) az azonnali: amit a muszlimnak rögtön meg kell tennie a feltételek megléte esetén, és ha indok nélkül késlelteti, akkor bűnt követ el. 2.) a nem azonnali: amit meg kell tennie a feltételek megléte esetén, de az azonnaliság itt nem feltétel. Ha késlelteti, nem bűnhődik, de ha meghal, és nem teljesítette, akkor bűnös ebben, ha nem volt indokolt a késleltetése.

42. Ez a többség véleménye, pedig nincs semmilyen bizonyíték, amely ezt erősítené. A hanafitáknál viszont nem kell megváltás még annak sem, aki indok nélkül késleltette a pótlást, és ez Ibn Othaimen – Allah kegyelmezzen neki – véleménye is: Ha valaki késlelteti a pótlást a következő Ramadán utánra, akkor forduljon megbánóan Allahhoz, és pótolja azt, mert a pótlás nem évül el a késéssel.

Mint ahogyan említettük, a Ramadánból – valamilyen oknál fogva – elmaradt napok pótlása a kötelező böjthöz tartozik, amit nem szabad az embernek megszakítania nyomás ok nélkül. Tehát ha valaki elkezd pótolni egy nap böjtölését, akkor kötelező folytatnia, de ha közben mégis megszakítja a böjtölést, akkor böjtölje azt a napot máskor, és bűnbánattal és bocsánatkéréssel forduljon Allahhoz⁴³.

A nőknek kötelező pótolniuk a Ramadánból kihagyott napokat, férjük engedélye nélkül is, mert ez a kötelező böjthöz tartozik. A férjnek pedig nem szabad köteleznie feleségét arra, hogy szakítsa meg ezt a kötelező böjtöt, és ilyenkor a nőnek nem kell engedelmeskednie neki. (Fat. 10/353)

Speciális szabályok Ramadánnal kapcsolatban

- Mi a teendő olyan országban, ahol nagyon hosszú, vagy éppen nagyon rövid a nappal, vagy nincs se nappal, se éjszaka?

Két féle vélemény van ezzel kapcsolatban:

- Viszonyítani kell a legközelebbi mérsékelt éghajlatú országhoz, vagy a mekkai időt kell követni.
- Amennyiben meg lehet különböztetni a nappalt az éjszakától, akkor böjtölni kell, bármennyire hosszú is vagy rövid a nappal, és aki nem bírja, az megszakíthatja a böjtöt, és később pótolja. De ha nem lehet megkülönböztetni a nappalt az éjszakától (pl. a sarkvidéken), akkor viszonyítani kell a legközelebbi mérsékelt éghajlatú országhoz.
- Aki elzárt vagy elszigetelt helyen van, és nem tudja, mikor van Ramadán, próbálja a legjobb tudása szerint kiszámolni, hogy mikor lehet, és akkor böjtöljön. Ilyenkor 4 dolog lehetséges:
 - Ha soha nem tudja meg, hogy valóban Ramadánban böjtölt-e, akkor a böjtje helyes, érvényes.
 - Ha kiderül, hogy Ramadánban, illetve utána böjtölt, akkor is érvényes a böjtölése.
 - Ha kiderül, hogy Ramadán előtt böjtölt, úgy pótolnia kell azt.
 - Ha néhány napot Ramadán előtt böjtölt és a többit Ramadánban, úgy a Ramadán előtti napokat pótolnia kell, mivel azokat elhagyta Ramadánból. (Vallásjogi enciklopédia 28/84.)

43. Néhány tudós szerint ennek az embernek 2 napot kell böjtölnie. Egyet azért, amiért pótolni kezdett, a másikat pedig a megszakított nap pótlásáért; de ennek az állításnak nincs alapja, nem helyes. A helyes az, hogy csak egy napot kell böjtölnie.

- Ha valaki böjtől és repülön ül, addig ne törje meg a böjtjét, amíg látja a Napot.
- Ha valaki egyik országban kezdi a böjtöt, és közben egy másik országba érkezik, akkor a helyi idő szerint kell eljárnia, nem pedig az indulási ország ideje szerint. Ez akkor is érvényes, ha eszerint több, vagy kevesebb órát, illetve napot kell böjtölnie. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „A böjt azon a napon van, amikor böjtöltök, és a böjt megtörésének napja az, amikor megtöritek a böjtöt, az áldozati nap pedig az, amikor áldozatot mutattok be.” (at-Tirmidi) Abban az esetben, ha így 29 napnál kevesebbet böjtöl, akkor pótolnia kell a hiányzó napokat, mert a hónap nem lehet rövidebb, mint 29 nap.

MÁSODIK RÉSZ

Ramadánnal kapcsolatos cselekedetek

Az éjszakai virrasztás (*kijámul-leil*)

Allah a Koránban sok helyen dicsérte azokat, akik betartják az éjszakai virrasztást, pl.: „Az istenfélők kertekben és forrásoknál lesznek, és átveszik azt, amit az Uruk adott nekik. Korábban ők jóra valóak voltak: éjszaka csak keveset aludtak, hajnalhasadáskor (Uruk) bocsánatáért könyörögtek...” (Korán 51:15-18) Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Aki virraszt Ramadán éjszakáin hittől hajtva és Allah jutalmát várva, Allah megbocsátja neki az addig elkövetett bűneit.” (al-Bukhári, Muszlim)

A Ramadán havi éjszakai imák, a **taráwih-imák**, a Ramadán hónap jellemzői, a férfiaknak és a nőknek is ajánlatos ezt elvégezni. A *taráwih* imák az isa (esti) ima után és a *witr* előtt végezhetők, két rakánként szünetet tartva. Ideje az éjszaka végéig tart. A legjobb közösségben elvégezni a mecsetben, de lehet egyedül is.

Allah Küldötte ﷺ az elején közösségben imádkozta a *taráwih* imát, de utána elhagyta teljesen, mert attól tartott, hogy kötelezővé válik a muszlimok számára, és nem tudják teljesíteni. Áisától – Allah legyen elégedett vele – maradt fenn, hogy egyszer Allah Küldötte ﷺ éjjel imádkozott a mecsetben, és akkor volt még néhány ember a mecsetben, akik hozzá hasonlóan imádkoztak. Másnap reggel elmondták másoknak, és így több ember imádkozott a Prófétával ﷺ a következő éjszakán. A harmadik éjszakán még több ember imádkozott a Prófétával ﷺ. A negyedik éjszakán pedig annyian gyűltek össze, hogy tele volt a mecset, de a Próféta ﷺ nem ment ki hozzájuk a hajnali imáig. Amikor befejezték az imát, hozzájuk fordult és azt mondta: „Tudtam, hogy itt voltatok, de [azért nem mentem ki hozzátok, mert] attól féltem, hogy elő lesz írva nektek kötelességgént, és azután nem fogjátok teljesíteni.” (Al-Bukhári, Muszlim)

A muszlimok a *taráwih* imát – ami a Ramadán havi virrasztás – imádkozták külön-külön is a mecsetben, vagy a házaikban, és megbizonyosodott az is, hogy Allah Küldötte ﷺ imádkozott előimádkozóként (imámként) is a muszlimokkal, mint az előző hadísban olvashattuk.

Más hadíszokban az áll, hogy az utolsó tíz napban és a páratlan éjszakákon imádkozta azt és ez így is maradt a hidzsra 14. évéig. Erről Abdurrahman ibn Abdulqari azt mondta: Elmentem Ramadánban Omar

ibn al-Khattabbal a mecsetbe, ahol az emberek elkülönült csoportokban voltak: volt, aki egyedül imádkozott, volt, aki csoportosan (3-10 fő) imádkozott. Ekkor azt mondta Omar: „Úgy látom, jobb lenne, ha egy imám mögé gyűjteném az embereket.” Majd elhatározta és összegyűjtötte őket Ubejj ibn Ka'b mögött. Kimentem egy másik éjszakán is, és az emberek imámjuk mögött imádkoztak, és ekkor azt mondta Omar: „Jó újítás ez!”⁴⁴ És amire elalszanak jobb, mint amire felkelnek!⁴⁵ Ez alatt az éjszaka végét értette, és az emberek az éjszaka elején keltek fel (imádkozni). (al-Bukhári)

A *taráwih* ima a *witrrel* együtt 11, 13, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 39, 41 vagy 47 raká lehet⁴⁶, de a legerősebb vélemény az, hogy 11 vagy 13 rakából áll, amennyiben az imádkozó hosszasan áll, hajol meg és borul le. Ha azonban röviden imádkozik, akkor legyen több raká. Áisa – Allah legyen elégedett vele – azt felelte, amikor a Próféta ﷺ Ramadánban végzett imájáról kérdezték: „Soha nem imádkozott – se Ramadánban, se máskor – többet, mint tizenegy rakát. Négyet [rakát] imádkozott – ne is kérdezd, mennyire szépeket és hosszúakat –, utána még négyet imádkozott – s ne is kérdezd, mennyire szépeket és hosszúakat –, s utána hármat imádkozott.” (al-Bukhári) Ibn Abbász arról számolt be, hogy a Próféta ﷺ imája [éjjel] 13 raká volt. (al-Bukhári, Muszlim)

Végezetül emlékezzünk mindig, hogy az önkéntes ima Ramadánban egy kötelező imával ér fel, és az előírt ima hetven előírt imával egyenértékű, amit más hónapban imádkoznak. (Ibn Khuzaimah és al-Bajhagi jegyezte le)

Allah útján való költekezés

Az igazi muszlim, aki tisztában van vallásának tanításaival, és aki őszintén és odaadóan gyakorolja vallását, az minden bizonnyal bőkezű és adakozó ember, bármely alkalomról és helyzetről legyen is szó, de kiváltképp Ramadán hónapban.

44. Omar ibn al-Khattab elnevezte a közösen végzett *taráwih* imát átvitt értelemben újításnak, de ezzel ő nem a gyűlölt újításokra célzott; nem azt szándékozta, amit ellenzett Allah Küldötte ﷺ. Mert az ellenzett újítás (*bidea*) olyan, amelynek nincs gyökere, eredete a vallásban, és láttuk, hogy Allah Küldötte ﷺ a muszlimokat a *taráwih*-imádkozásra összegyűjtötte és előimádkozóként imádkozott velük. Omar rendbe szedte a muszlimok gyülekezését az imádkozásban egy előimádkozó mögött és öt állandóvá tette. Ez a tett abba a kategóriába tartozik, amiről Allah Küldötte ﷺ a következőket mondta: „Aki jó hagyományt hagyományozott, az megkapja érte a jutalmat és annak jutalmát is, aki eszerint cselekszik a Feltámadás Napjáig.” (Muszlim) Ez azért van, mert a jó hagyomány az, amelynek a Sáriában van eredete.

45. Vagyis az éjszaka utolsó harmadában való ima jobb.

46. Fathul-Bári, 4. rész, p. 253-254.

A muszlim miközben adakozik, hívőként, nagylelkűen teszi azt, és biztos abban, hogy adományai nem vesznek el, mivel azok meg vannak őrizve a mindenről Tudó Allahnál. „*És ami jót költötök, arról Allah tudással bír.*” (Korán 2:273)

Ugyanakkor a muszlim abban is hisz, hogy mindaz, amit ezen az úton költ, nagy haszonnal térül meg számára, és Allah annak többszörösével fogja őt kárpótolni az evilágon és a túlvilágon: „*Azok példázata, akik vagyonukat Allah Útján költik el olyan, mint [az elvetője] annak a mag-nak, amely hét kalászt hozott, s minden egyes kalászban száz mag van. S Allah [ezt] megtöbbszörözi annak, akinek akarja. És Allah mindenről Gondoskodó, mindent Tudó.*” (Korán 2:261)

„*És azt, amit költötök a jóból, saját magatoknak (hajt hasznot). És amikor költötök, akkor csak Allah meglegedésének eléréséért (tegyétek). S amit a jóból költötök, az visszaadatik nektek, úgy hogy nem szenvedtek el igazságtalanságot.*” (Korán 2:272)

Az őszinte muszlim úgy adakozik, hogy közben meg van bizonyosodva arról, hogy adományának fejében Allah meg fogja áldani, gyarapítani és kárpótolni fogja ebben az életben. Ha azonban fukarkodik, és visszatartja kezét az adakozástól, akkor Allah próbára fogja tenni azzal, hogy vagyona csökkenni fog, elvész és tönkremegy. A következő hadisz világossá teszi ezt: „Minden nap – amely az emberekre virrad – két angyal jön le. Az egyik azt mondja: Istenem, kárpótold azt, aki adakozik! A másik pedig azt mondja: Istenem, bocsáss romlást arra, aki visszatart (szűkmarkú)!” (al-Bukhári és Muszlim) Semmi kétség nem merül fel az Urában bízó muszlim ember lelkében az iránt, hogy mindaz, amit Allah útján költ, semmivel sem csökkenti vagyonát, mivel az adomány gyarapítja a vagyont, és nem csökkenti: „Egyetlen vagyon sem csökken az adomány miatt...” (Muszlim) Ezért Allah Küldötte ﷺ csupán az Allah útján elköltött vagyon tekintette valódi vagyonnak. Áisa azt mondta egy hadisz szerint, hogy miután levágtak egy bárányt, a Próféta ﷺ megkérdezte: „*Mennyi maradt belőle?*” Áisa azt felelte: Nem maradt más, csak a vállrésze. Erre azt mondta a Próféta ﷺ: „*Megmaradt az egész, kivéve a vállrésze.*” (at-Tirmidi) [Mivel a hús nagy részét szétoztották a szegények között adományként, így az megmaradt a túlvilágra jutalom formájában, a vállrésze – amit megtartottak – azonban nem.]

Allah Küldöttének ﷺ bőkezűsége Ramadán hónapban még tovább fokozódott. Ibn Abbászra való hivatkozással jegyezték fel: „Allah Küldötte volt a legadakozóbb ember, és a legeslegjobban Ramadán alatt volt adakozó, amikor is Gábrriel találkozott vele. Ugyanis Gábrriel Ramadán minden éjszakáján eljött hozzá, hogy Allah Küldötte felolvassa előtte a Koránt,

amikor pedig találkozott vele akkor Allah Küldötte adakozóbb volt, mint az esővel küldött szelek.” (al-Bukhári és Muszlim)

Az igaz muszlim minden esetben bőkezű – bármennyire szegény –, még ha nagyon csekély is az, amit adakozni tud, mivel az iszlám már azzal is megelégszik a szegény ember esetében, ha feltör benne a könyörület afelé, aki még nála is szegényebb. Az iszlám ösztönzi a szegényeket a tőlük telhető adakozásra, hogy ők is osztozzanak testvéreikkel a szolidaritás érzésén.

Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Aki egy datolya értékével adakozik, jó (tisztán szerzett) vagyonból – hiszen Allah csupán a jót fogadja el –, akkor Allah bizony elfogadja azt Jobbjával, majd úgy neveli (gyarapítja) tulajdonosa számára – ahogyan egyikötök felneveli a csikóját –, míg akkora nem lesz, mint egy hegy.” (al-Bukhári és Muszlim)

Allah azt akarja, hogy a muszlim hasznos és építő eleme legyen a társadalomnak – legyen akár gazdag, akár szegény – és ezért a prófétai útmutatás a muszlim embert lehetősége és képessége szerint ösztönözte a jócselekedetre: „Minden muszlimnak kötelező adományoznia. Azt kérdezték: Ó Allah prófétája, és ha valaki nem talál (olyat, amit adományozhatna)? Azt felelte: Dolgozzon, két keze által hozzon hasznot magának és adományozzon is! Azt kérdezték: És ha valaki nem talál (olyat, amit adományozhatna)? Azt mondta erre: Akkor segítsen meg egy szűkölködő rászorultat. Azt kérdezték: És ha valaki nem talál (amit segítségként adhatna)? Azt felelte: Akkor cselekedjen helyénvalóan, tartsa vissza magát a gonoszságtól, mert akkor ez is adományozás.” (al-Bukhári)

A Korán olvasása

A muszlimot az jellemzi, hogy időről-időre olvassa a Koránt, Allah szavát, magába szívja az Igaz Útmutatás kellemes fuvallatát, és a bölcs Intés ájai által nyílik meg előtte minden jó horizontja. Rendszeresen recitál a Koránból, amelyet alázattal és értelmén elmélyedve olvas, valamint meghatározott időpontot jelöl ki olvasására, amelytől lehetőség szerint nem tér el – hogy ezáltal is biztosítva legyen a rendszeresség –, így a Korán értelme megtisztítja lelkét, fejleszti gondolkodását, és gyarapítja szívét hitben és bizonyosságban. „*Bizony, Allah említése által lelnek megnyugvásra a szívek.*” (Korán 13:28)

Ahhoz, hogy az értelmes, istenfélő muszlim hozzálasson a Korán recitálásához, és áldásos értelmének olvasásához, elegendő számára az, hogy megismerkedjen a Koránt olvasó személy példázatával, amelyet Allah Küldötte ﷺ egyedülálló szónoki képességével fogalmazott meg a

következő hadiszban. Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „*Annak a hívőnek a példázata, aki olvassa a Koránt, hasonlatos az utruddzsához,*⁴⁷ *amelynek az illata jó és az íze zamatos. Annak a hívőnek a példázata pedig, aki nem olvassa a Koránt (mivel nem tudja olvasni), olyan, mint a datolya: illata nincs, de édes az íze. Annak a képmutatónak a példázata, aki olvassa a Koránt, olyan, mint a jácint – az illata kellemes, de az íze keserű. Annak a képmutatónak a példázata pedig, aki nem olvassa a Koránt, olyan, mint a gyom: illata nincs, és az íze is keserű.*” (al-Bukhári és Muszlim)

Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Olvassátok a Koránt, mert a Feltámadás Napján közben fog az járnai az olvasóiért!” (Muszlim)

Allah Küldötte ﷺ azt is mondta: „Aki hozzáértően olvassa a Koránt, az együtt van (egy fokozaton van) a megtisztelt és istenfélő feljegyzőkkel (angyalokkal), annak pedig, aki akadozva olvassa a Koránt, és olvasása nehézséget okoz neki, kétszeres jutalom jár.” (al-Bukhári és Muszlim)

Van-e olyan igaz muszlim, aki mindennek hallatán még tétovázik a Korán olvasásán, és az értelmén való elgondolkodáson?

Ramadán utolsó tíz éjszakája

Ramadán utolsó tíz éjszakáján a Próféta ﷺ sok önkéntes cselekedetet végzett és hosszasan imádkozott. Áisa (Allah legyen elégedett vele) azt mondta: „Az volt a Próféta ﷺ szokása, ha megkezdődött Ramadán utolsó tíz éjszakája, hogy megszorította ruháját⁴⁸, virrasztotta éjjeleit és felébresztette a családját [imádkozni].” (al-Bukhári, Muszlim)

A mecsetben való tartózkodás (az *itikáf*)

Az *itikáf* nyelvileg nézve valamihez való ragaszkodást jelent; vallásjogi értelemben pedig: szándékkal istenszolgálatként és Allahhoz való közeledés céljából a mecsetben-maradást jelenti. A szándék és a mecsetben maradás az *itikáf* pillérei.

Az *itikáf* szunna (ajánlatos), hiszen Allah Küldötte ﷺ megtette. A két hiteles gyűjteményben említve van, hogy a Próféta ﷺ *itikáf*-ot végzett, és a társai is ezt tették vele együtt. Áisa – Allah legyen elégedett vele – azt mondta, hogy: „A Próféta ﷺ bent szokott maradni a mecsetben (*itikáf*-ot végzett) Ramadán utolsó tíz éjszakáján, amíg Allah, a Magasztos, Magához szólította, majd őutána [az ő példáját követve] feleségei is

47. Az utruddzsa olyan gyümölcs, amelynek jó az illata és az íze.

48. Ez olyan kifejezés, ami arra utal, hogy a Próféta ﷺ ilyenkor nagy buzgalommal, teljesen odafigyelve csak az istenimádattal foglalkozott, csak Urának szentelte magát.

bennmaradtak.” (al-Bukhári, Muszlim) Abu Szaid al-Khudri – Allah legyen elégedett vele – arról számolt be, hogy a Próféta ﷺ *ítikáf*ot végzett Ramadán első 10 éjszakáján, majd a középső 10 éjszakáján, azután azt mondta: „*Ítikáf*ot végeztem az első tízben, ezt az éjszakát [vagyis az Elrendelés Éjszakáját, lailatul-Qadrt] keresve, majd *ítikáf*ot végeztem a középső tízben, és utána eljött hozzám az, hogy az utolsó tízben van [az Elrendelés Éjszakája]. Ezért, ha valaki közületek *ítikáf*ot akar végezni, akkor tegye meg.” (al-Bukhári)

Az *ítikáf* lehet ajánlott és lehet kötelező: az ajánlott az, amelyet az ember Allah elégedettségét és jutalmát keresve és a Próféta ﷺ követve önkéntesen vállal, s ennek legkiválóbb időszaka Ramadán havának utolsó tíz éjszakája. A kötelező pedig az, amellyel az ember kötelezi magát fogadalom által, például azt mondva: Arra kötelezem magam, hogy Allahért *ítikáf*ot végezek ennyi és ennyi ideig.

Bármikor lehet *ítikáf*ot végezni: Mohamed Próféta ﷺ tíz napig végzett *ítikáf*ot Sawwál hónapban (al-Bukhári, Muszlim), Omar – Allah legyen elégedett vele – fogadalmat tett, hogy egy éjszakán *ítikáf*ot fog végezni Mekkában, és a Próféta ﷺ azt mondta neki: „Teljesítsd a fogadalmadat!” (al-Bukhári, Muszlim), de jobb Ramadánban, hiszen a Próféta ﷺ az volt a szokása, hogy minden Ramadánban 10 éjszakán keresztül *ítikáf*ot végzett. Abban az évben, amelyben meghalt 20 éjszakán keresztül végezte az *ítikáf*ot. (al-Bukhári) A legjobb Ramadán utolsó 10 éjszakáján, ahogyan említettük a fenti hadíszoknak megfelelően. Az *ítikáf* időtartama nincs megszabva, bármennyi ideig lehet végezni, hiszen az *ítikáf* Allahhoz való közeledés céljából a mecsetben-maradást jelenti, akár hosszú, akár rövid ideig. A jutalma azonban függ attól, hogy a hívő mennyi ideig maradt a mecsetben. Aki Ramadán utolsó tíz napjában *ítikáf*ot szándékozik végezni, az menjen be a mecsetbe Ramadán huszadik napján napnyugta előtt⁴⁹, és maradjon bent Ramadán utolsó napjáig, s csak napnyugta után mehet ki. De ha úgy akarja, bennmaradhat a mecsetben a fadzsr imáig.

Az *ítikáf* érvényességének feltétele, hogy az illető muszlim legyen, ép-eszű, felnőtt, és tiszta legyen (a tisztaság itt a dzsanábától, a nemi élet utáni állapottól és a menstruációs vagy gyermekágyi vérzéstől való mentességet jelenti) illetve, hogy olyan mecsetben történjen ez, ahol a közösségi ima végezhető.

Tehát az *ítikáf* helye olyan mecset, ahol van közösségi ima, és jobb ott végezni, ahol pénteki imát is tartanak, hogy ne kelljen kimennie az

49. Néhány tudós azt mondja, hogy az *ítikáf* a fadzsr ima után kezdődjön el, Áisa – Allah legyen elégedett vele – hadísa alapján, aki azt mondta: „A Próféta ﷺ, ha *ítikáf*ot akart végezni, imádkozta a hajnali imát, majd belekezdett az *ítikáf*ba.” (al-Bukhári, Muszlim) (Fat.10/411.)

*itikáf*ot végző embernek a mecsetből. Ugyanis nincs kijárás ilyenkor a mecsetből annak, aki *itikáf*ot végez, csak szükséges esetben. Így tehát nem látogat beteget, nem kísér temetési menetet, nem fogad el meghívást, és nem él nemi életet.

Az *itikáf* alkalom arra, hogy az ember visszavonuljon az evilág gondjaitól és elfoglaltságaitól, és az istenszolgálathoz folyamodjon, a Korán olvasása, Allah emlegetése (zikr), a fohászkodás, a bocsánatkérés, teszbih mondása (azt mondani: Szubhán-Allah), és Allah Küldöttére ﷺ való áldáskérés (fohászkodás) által. Illemszabályai közé tartozik az, hogy aki *itikáf*ot végez, csak jót mondjon, és kerülje mindazt, ami elfordítaná attól, hogy Allahot szolgálja. Nem baj az, ha egy kicsit beszélget a társaival, de az gyűlöletes dolog, ha olyan szóval és tettel foglalja el magát, ami nem tartozik rá. Mint ahogy az is gyűlöletes dolog, hogy megtartóztassa magát a beszédétől, azt véelve, hogy ez azon dolgok közé tartozik, amelyek közelebb viszik őt a Magasztos Allahhoz.

Megengedett számára, hogy elhagyja visszavonulási helyét olyan fontos dolog miatt, amely elkerülhetetlen.⁵⁰ Úgyszintén megengedett részére a fésülködés, a haj- és körömvágás, és a tisztálkodás. A visszavonulás érvényét veszti a szándékos, fölösleges helyelhagyással, akár egy kis időre is, és a nemi étellel.

A Qadr éjszakája (leilatul-Qadr, az Elrendelés Éjszakája)

Ez az éjszaka Ramadán utolsó 10 napjának valamelyik éjszakája. Aki ezt az éjszakát végig imádkozza, annak Isten megbocsátja az összes bűnét. Allah Küldötte ﷺ ösztönzött a virrasztásra ezen az éjszakán és azt mondta: „Aki virraszt⁵¹ a Qadr-éjszakáján hittől hajtva és Allah jutalmát várva, Allah megbocsátja neki az addig elkövetett bűneit.” (al-Bukhári, Muszlim)

A Qadr éjszakája az év legjobb éjszakája, a jócselekedet benne (imádkozás, fohászkodás, Korán olvasás) jobb, mint a folyamatos jócselekedet 1000 hónapon át. Allah, a Magasztos azt mondta: „*Bizony az Elrendelés Éjszakáján küldtük le azt (a Koránt). És honnan tudhatod, mi az Elrendelés Éjszakája? Az Elrendelés Éjszakája jobb, mint ezer hónap. Az angyalok és a Lélek (Gábiel) leereszkednek akkor, Uruk engedelmeivel, mindenféle paranccsal. Békesség az, egészen hajnalhasadásig.*” (Korán 97:1-5)

50. Pl. a szükséglet elvégzése, az álommal járó tisztátalanság megszüntetése, ha nincs mód arra, hogy a mecsetben megmosakodjon. Ennek feltétele, hogy az *itikáf*ot végző csak a szükséges ideig tartózkodhat a mecseten kívül.

51. A legjobb istenszolgálat ilyenkor az ima, de a menstruáló nő is tudja virrasztani ezt az éjszakát úgy, hogy minél többet recitál a Koránból, istenemlegetést (zikr) végez, és fohászkodik.

Áisa megkérte Allah Küldöttét ﷺ: Tudasd velem, mit mondjak a Qadr éjszakáján! Ő azt mondta: „Mondd azt: Allahumma (Istenem)! Te vagy a megbocsátó és szeretsz megbocsátani, bocsáss meg nekem!” (at-Tirmidi)

Melyik éjszaka ez? Mohamed próféta ﷺ azt mondta: „Az Elrendelés Éjszakája *Ramadán* hónap utolsó tíz éjszakája közt van.” (al-Bukhári, Muszlim) Inkább egy páratlan számú éjszaka, mert Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Keressétek a Qadr-éjszakát a páratlanokon Ramadán utolsó tíz napja között.” (al-Bukhári) Másik közlésben Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „Aki keresni akarja, az keresse Ramadán utolsó hét napja között.” (al-Bukhári, Muszlim) Imám Muszlim jegyezte fel Ubayy bin Kaáb közlésében, mely szerint a Próféta ﷺ azt mondta: „Ez az éj Ramadán 27-ének az éjszakája.”

Az igazság az, hogy ez az éjszaka minden évben máskor van. A Fath al-Báriban az áll, hogy leilatul-Qadr – a leghitelesebb vélemény szerint – Ramadán utolsó tíz napjának egyik páratlan éjszakája, és mindig vándorol. Tehát az egyik évben pl. Ramadán 21-ik éjszakájára esik, a másik évben pedig a 23., a 25., vagy a 27. éjszakájára. De Allah mindezt jobban tudja.

Jelei: Az Elrendelés Éjszakájának jele, hogy az tiszta, ragyogó, mint egy csodálatosan fényes, nyugodt holdas éjszaka, melyben se hőség, se hideg nem zavar. Ezen az éjszakán lecsendesednek a szelek és az embernek jobban esik a virrasztás. A Nap annak az éjszakának a reggelén olyan, mint a telihold, nincsenek kiágazó sugarai.

HARMADIK RÉSZ

A böjtölés megszakításának adománya (*zakátul-fitr*)

A böjtmegtörés adománya kötelező minden muszlim számára. Ibn Omar – Allah legyen elégedett vele – azt mondta: „Allah Küldötte ﷺ kötelezővé tette a böjtmegtörés adományát. Egy egész *száat*⁵² az aszalt datolyából, vagy egy egész *száat* az árpából, a szabad és a szolga, a férfi és a nő, a kicsi (gyermek) és a felnőtt muszlim után, és utasítást adott, hogy adják oda ezt, mielőtt az emberek elindulnak az (ünnepi) imára.” (al-Bukhári, Muszlim)

Bölcsessége

Ibn Abbász azt mondta: „Allah Küldötte ﷺ kötelezővé tette a böjtmegtörés adományát, tisztulásként a böjtölő számára az oktan és illetlen beszédől, és a szegények élmezéseiként. Aki megadja ezt az ima előtt, annak ez elfogadott zakát (kötelező adomány) lesz. Am aki az ima után adja meg ezt, annak ez egy lesz az adományok közül.” (Abu Dáúd)

Kire nézve kötelező?

Kötelező ez minden szabad muszlimra nézve, kinek birtokában több élelem van, mint amennyi magának és családjának egy napra és egy éjszakára elegendő. Kötelező megadnia maga után, és azok után, akiknek ellátása az ő kötelessége – mint pl. a felesége, gyermekei és a szolgálói –, amennyiben azok muszlimok. Lehet adni még a magzat után is, ahogy Othmán ibn Affán tette, de ez nem kötelező.

Mértéke

Minden személy után egy egész *száa* kötelező a búzából, vagy egy egész *száa* az aszalt datolyából, vagy a mazsolából, vagy az árpából, vagy az akitből (szárított (juh)tej), vagy másból, ami felér ezekkel, mint a rizs, a kukorica, és minden egyéb, ami élelemnek számít. Abu Szaid al-Khudri – Allah legyen elégedett vele – azt mondta: „A Próféta ﷺ idejében, mi minden egyes kicsi (gyermek) és felnőtt, szabad és szolga után megadtuk a böjtmegtörés adományát: egy egész *száat* az ételből, egy egész *száat* az aszalt datolyából, egy egész *száat* az árpából, egy egész *száat* az akitből

52. Ez egy ürmérték. A *száa* itt a Próféta ﷺ *száa*ját jelenti és ez négy *mudd*al ér fel, a *mud* pedig két összetett közepes méretű maréknyit jelent; tehát gabonából egy *száa* kb. 12 dl, vagy 3 kg.

vagy egy egész *száat* a mazsolából.” (al-Bukhári, Muszlim) Viszont a vallástudósok nem engedélyezték az ennek megfelelő összeg kifizetését, kivéve Abu Hanífát, aki ezt megengedte. Megengedett, hogy az ember a *száanál* többet adjon, és megengedett, hogy az legyen a szándéka, hogy ami a kötelező fölött van, az adomány.

Megadásának ideje

Ibn Omar – Allah legyen elégedett vele – a fent említett hadisz alapján: „és utasítást adott, hogy adják meg ezt, mielőtt az emberek elindulnak az (ünnepi) imára.” Mivel az ünnepi ima előtt kell megadni, ezért jobb késleltetni az ünnepi ima kezdetét, hogy mindenkinek legyen ideje megadni a zakátot. Megengedett az egy, vagy két nappal korábban történő megadás is, odaadva annak, aki ezt elveszi vagy jogosult rá. Náfitól – Allah legyen elégedett vele –, aki így szólt: „Ibn Omar oda szokta adni azoknak, akik elfogadják ezt. A böjtmegtörés napja előtt egy, vagy két nappal szokták megadni.” (al-Bukhári)

Tehát kötelező megadni azt Ramadán utolsó napjának napnyugta után az ünnepi imáig, de jobb az ünnep reggelén az ünnepi ima előtt, és megengedett megadni az ünnep előtt egy-két nappal is. Tilos viszont megadását indok nélkül késleltetni, akkor ugyanis már nem számít zakátnak: „Aki megadja az ima előtt, annak ez elfogadott zakát lesz. Ám aki az ima után adja meg ezt, annak ez egy lesz az adományok között.” (Abu Dáúd, Ibn Mádzsza, at-Tirmidi) Viszont ha valaki csak később értesült a böjtmegtörés napjáról, vagy nyomós ok miatt kifutott az időből, az adja meg az ünnepi ima után, és ez helyettesíti a böjtmegtörés adományát.

Akit megillet

A böjtmegtörés adománya csakis a helyi muszlimok szegényeinek adható. Ibn Abbász azt mondta: „Allah Küldötte ﷺ kötelezővé tette a böjtmegtörés adományát, tisztulásként a böjtölő számára az oktan és illetlen beszéd-től, és a szegények élelmezéseként.” (Abu Dáúd, Ibn Mádzsza, at-Tirmidi) Lehet azonban más városba is adni, ahol nagyobb szükség van rá.

Az ünnepi ima (szalátul-íd)

A Ramadán vége után jön a **böjtölés megszakításának ünnepe** (ídul-fitr), ami a Ramadánt követő hónap (Sawwál) 1. napja.

Az ünnep reggelén minden hívőnek (férfinak, nőnek – akkor is, ha menstruál vagy ha gyermekágyas –, öregnek, gyerekeknek) nagyon ajánlatos elmennie az íd-imára.⁵³

Az ünnepi imának kiemelkedő lelki és erkölcsi jellemzői mellett egyedülálló tulajdonságai vannak, hiszen az íd a muszlim egyén teljesítményének ünnepe, már ami az Isten szolgálatát (pl. a böjtölést) illeti; az íd hálaadó ünnep, amikor a muszlimok összegyűlnek, és testvéri hangulatban adnak hálát Allahnak, amiért lehetővé tette számukra böjtölési kötelességük teljesítését és befejezését.

Az ünnepi imát mecsetben vagy gyülekezőhelyen lehet végezni, ideje napfelkelte után van, a déli ima előtt. Sem az azán, sem az ikáma nem hangzik el. Két rakából áll, és ugyanúgy végzendő, mint a reggeli ima, azzal a különbséggel, hogy:

- Az imám az első rakában az első *takbir* (Allahu akbar) után még hatszor mondja a *takbirt*, miközben kezeit a füleihez emeli. A 7. *takbir* befejeztével, jobb kezét a balra téve, kezeit a mellkasára teszi – mint más imákban –, és hangosan recitálja a Fátihát és egy Korán-részletet.
- Az első raká végén az imám feláll a második rakához, “Allahu akbar”-t mondván. A *takbirt* még négyszer ismétli meg, és ezután a szokásos módon folytatja az imát.

Az imádkozók mindenben követik az imámot, lépésről-lépésre, de **hal-kan mondják a *takbirt*** az imám után.

A két rakából álló ima után az imám beszédet mond, amit ajánlatos végighallgatni. A beszéd nagy részét a figyelmeztetés és a buzdítás képezi, akárcsak a pénteki khutbában, és ugyanúgy végzendő, mint a pénteki beszéd. Az ünnepi beszéd közben sok *takbir* hangzik el.

Sem ima előtt, sem utána nincs ajánlatos két raká.

Aki lekési az ünnepi imát, a khutba után pótolhatja, de aki a Tasahudot eléri, az elérte az ünnepi imát.

53. Az ünnepi (íd) ima kötelező, de ez olyan kötelesség, hogy ha néhány muszlim teljesítette, akkor a többi muszlim fel van mentve e kötelesség alól. As-Sáfí és Málík szerint az íd ima nyomatékos szunna.

A takbirről

A takbir az ünnep napjain szunna. A Magasztos Allah azt mondta a Ramadán utáni ünneppel kapcsolatban: „és [azt akarja, hogy] tegyétek teljesé a [böjtnapok] számát, s Allah nagyságát dicsőítsétek, amiért [az Igaz Útra] vezetett benneteket és, hogy hálásak lehessetek.” (Korán 2:185), és a zárándoklati ünneppel kapcsolatban: „Emlékezzetek meg Allahról meghatározott számú napon!” (Korán 2:203)

A *takbir* szövege: „Allahu akbar, Allahu akbar, lá iláha illa Allah, Allahu akbar, Allahu akbar, va lilláhi alhamd.”

A *takbir* a Ramadán utáni ünnepen Ramadán utolsó napján naplementekor kezdődik és az ünnepi beszéd kezdetéig tart.

Ajánlatos a férfiaknak sokszor és hangosan mondani a *takbirt*, mindenhol és mindenkor: a piacokon, az utcákon, a mecsetekben, és a házakban. A nőknek pedig ajánlatos halkán mondaniuk.

Megjegyzés

- Ajánlatos ghuszlt (fürdést) végezni, szüiákat, illatszert (a férfiaknak) használni, és a legjobb ruhában menni a mecsetbe.
- Ajánlatos ünnepelni, egymást üdvözölni, egymásnak megbocsátani és föhászzkodni.
- Ajánlatos más úton menni a mecsetbe, és más úton visszajönni, hogy minél több emberrel találkozzunk, és üdvözöljük őket.
- Ajánlatos datolyát enni vagy reggelizni a Ramadán utáni ünnepi ima előtt. A zárándoklati ünnepen viszont ajánlatos az ima után enni, lehetőleg a saját áldozati állat húsából.

Ramadán után

Mint az előzőekben láthattuk, Ramadánban sok jót szerezhet magának a hívő, növekedhet istenfélelme, megbocsáttathatnak a bűnei, ha Allah úgy akarja. Íme néhány hadisz és Korán-részlet, ami igazolja ezt:

„Aki hitétől hajtva és Allah jutalmát várva böjtöl Ramadán idején, annak a múltbéli bűnei megbocsáttatnak.” (al-Bukhári és Muszlim)

„Ó ti, akik hisztek! Előíratott számotokra a böjtölés, ahogyan előíratott azok számára is, akik elöttetek [éltek], hátha istenfélők lesztek.”⁵⁴”
(Korán 2:183)

„Aki virraszt Ramadán éjszakáin hittől hajtva és Allah jutalmát várva, Allah megbocsátja neki az addig elkövetett bűneit.” (al-Bukhári, Muszlim)

„Az önkéntes ima Ramadánban egy kötelező imával ér fel, és az előírt ima hetven előírt imával egyenértékű, amit más hónapban imádkoznak.” (Ibn Khuzaimah és al-Bajhagi)

„Az elrendelés éjszakája jobb, mint ezer hónap.” (Korán 97:3)

„Aki virraszt a Qadr éjszakáján hittől hajtva és Allah jutalmát várva, Allah megbocsátja neki az addig elkövetett bűneit.” (al-Bukhári, Muszlim)

Ramadán után ki kell használni a böjti hónap során szerzett sok jót, és tovább kell igyekezni, munkálkodni.

Aki igazán, megértésen alapulva, hittől hajtva, tiszta szándékkal végezte a Ramadán havi böjtöt és az önkéntes jócselekedeteket, annak megtisztul a szíve, felemelkedik egy magasabb szintre, közelebb kerülve Allahhoz. Az ilyen hívő Ramadán hónap befejeztével sem fogja úgy érezni, hogy már mindent megtett, hátradőlhet és lazálhat, hanem a böjt során megnövekedett hite és istenfélelme további jócselekedetekre, és Isten útján való igyekezetre fogja sarkallni.

54. A böjtölés elrendelésében Allah bölcsessége mutatkozik meg, mert a böjt istenfélelemhez vezet, illetve megerősíti azt. Tehát a böjtölés az istenfélelemnek a legnagyobb oka, mivel a böjtölő Allah parancsát hajtja végre, és elkerüli azt, amit Ő megtiltott. A böjtölésben a lelkek megtisztítása és megtisztulása található mindenféle alantas és erkölcstelen dologtól.

Aki azonban nem érez ilyen késztetést, annak még fontosabb, hogy ne lankadjon – nehogy hanyaggá váljon a vallási kötelezettségek terén –, ugyanis ez azt mutatja, hogy neki Ramadán hónap során nem sikerült lényegesen megerősítenie hitét, istenfélelmét, ezért ezen tovább kell munkálkodnia. Gyarapítania kell a tudását, és rendszeresen felül kell vizsgálnia a szándékát, mert valószínűleg az ezekben való hiányosság miatt nem növekedett kellőképpen istenfélelme Ramadán során.

Az iszlám hittételeinek és előírásainak megfelelő ismerete, és ezek megértése, továbbá a tiszta, őszinte szándék – hogy a jót csakis és kizárólag Allahért tesszük, célunk az Ő elégedettségének elnyerése – mindig alapvető fontosságú az iszlámban, ezért ezeket ne tévesszük szem elől a mindennapi élet sodrásában sem.

MELLÉKLETEK

A böjtölésről szóló Korán-idézet magyarázata

Allah, a Magasztos azt mondja a Koránban:

„Ó ti, akik hiszték! Előíratott számotokra a böjtölés, ahogyan előíratott azok számára is, akik előttetek [éltek]⁵⁵, hátha istenfélők lesztek.⁵⁶ Meghatározott számú napig [íratott elő számotokra a böjtölés]⁵⁷; de aki beteg közületek vagy úton van, annak máskor azonos számú napot [kell böjtölnie]. S akik képesek lennének rá [de nem akarnak böjtölni], azoknak váltsággként egy szegényt kell élelmezniük.⁵⁸ Aki pedig önként

55. A Magasztos Allah azt közli, hogy a böjt elrendeltetett a számunkra, ugyanúgy ahogyan elrendeltetett az előttünk éltek számára is, mivel a böjt az olyan parancsok közé tartozik, ami a teremtmények javát szolgálja kortól függetlenül. Ebben buzdítás is található, hogy a későbbi korok embere azon fáradozzon és buzgólkodjon, hogy sokkal teljesebb és tökéletesebb módon hajtsa ezt végre, mint a korábbiak.

56. A böjtölés elrendelésében Allah bölcsessége mutatkozik meg, mert a böjt istenfélelemhez vezet, illetve megerősíti azt. Tehát a böjtölés az istenfélelemnek a legnagyobb oka, mivel a böjtölő Allah parancsát hajtja végre, és elkerüli azt, amit Ő megtiltott. A böjtölésben a lelkek megtisztítása és megtisztulása található mindenféle alantas és erkölcstelen dologtól.

57. Az iszlám kezdetén a böjt három napos volt minden hónapban, majd ez eltöröltetett a Ramadán havi böjt által. Kezdetben az is előíratott a böjtölők számára, hogyha valaki imádkozta az esti imát vagy aludt, azután már tilos volt a számára az étel, ital és a házasetel másnap estig.

58. Az iszlám kezdetén, ami az egészséges és saját otthonában tartózkodó, tehát nem úton lévő muszlimot illette, ha akart böjtölni, ha nem akart nem böjtölni, s ezért minden napért, vagy minden nap helyett egy szegényt kellett táplálnia. Ám a böjt kiválóbb, mint mások táplálása.

Ezután a Magasztos leküldte a következő áját „[A böjtölés ideje] Ramadán hava... böjtölje azt végig” köteleességgé téve az egészséges és saját otthonában tartózkodó ember böjtjét, s engedményt tett a beteg és az úton lévő számára, s megengedte a böjt helyett az élelmezést az öregek számára, akik nem képesek böjtölni. Al-Bukhári jegyezte le Szalamah bin al-Akwától, aki azt mondta: „Miatán kinyilatkoztatott „S akik képesek lennének rá [de nem akarnak böjtölni], azoknak váltsággként egy szegényt kell élelmezniük” tehát ha valaki meg akarta törni a böjtöt, az valami módon megváltotta magát, míg le nem küldetett az ezt követő idézet, mely eltörölte ezt.” Ibn Umar-tól is az jegyeztetett fel, hogy ez eltöröltetett.

Al-Bukhári jegyezte le Ibn Abbász-tól, hogy ez nincs eltörölve az idős emberek számára, akik nem képesek a böjtöt teljesíteni. Ők minden egyes böjtnap helyett egy szegényt táplálhatnak.

A lényeg: az eltörlés érvényes minden egészséges és otthonában tartózkodó ember számára - tehát böjtölnie kell, erre utalnak a Magasztos szavai: „aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig.”

tesz jót, az a maga számára jó! Ám jobb nektek az, hogy böjtöltök, bárcsak tudnátok.

[A böjtölés ideje] Ramadán hava, melyben a Korán lebocsátott⁵⁹ útmutatásként az emberek számára, világos bizonyítékokkal az útmutatásra és [az igazság és a hamisság közötti] szétválasztásra⁶⁰. És aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig!⁶¹ Aki pedig beteg vagy úton van, annak máskor azonos számú napot [kell böjtölnie].⁶² Allah a könnyebbséget akarja nektek, nem pedig a nehézséget⁶³, és [azt akarja, hogy] tegyétek teljessé a [böjtnapok]

Ami pedig az agg, nagyon öreg embereket illeti, velük kapcsolatban két álláspont ismeretes, s ezek közül a böjt megtörése a helyes, s az öreg embernek minden egyes nap helyett megváltást kell adnia. Al-Buhári Szahih-jában olvasható: Anas, miután megöregedett, minden egyes nap után egy szegényt táplált egy évig vagy kettőig, kenyérrel és hússal, s ő maga nem böjtölt. Ez Abu Jála al-Muwszili is feljegyezte a saját Musznad-jában.

EHhez kapcsolódik még a terhes és szoptató asszony kérdésköre. Ha attól fél, hogy őt magát vagy a gyermekét valami károsodás éri a böjt miatt akkor ezt az utat választhatja (a böjt megváltását).

59. Ramadán a kötelező böjt ideje, ebben a hónapban az Elrendelés Éjszakáján nyilatkoztattott ki a Korán. Allah ezen az éjszakán küldte le egyben a Jól Örzött Táblából az égi *Bajt al-Izzába*, aztán innen részletekben érkezett az eseményeknek megfelelően a Prófétahoz 23 ۞ éven keresztül. Erre utalnak a Magasztos szavai: „s azt mondták azok, akik hitetlenek: - Miért nem nyilatkoztattott ki a számára a Korán egyszerre? Azért van így, hogy megerősítse általa a szívedet, folyamatosan soroljuk azt.”

60. Ez a Korán dicsérete, melyet Allah a hívők szívének útmutatójaként nyilatkoztattott ki, azok számára, akik hisznek benne, igaznak tartják és követik. Döntő érvként (nyilvánvaló bizonyítékai gyanánt) annak igazolására, hogy amit Mohamed ۞ hozott el, igaz; ez az útmutatás elősegíti a különbségtételt az Igazság és hamisság között, a megengedett és a tilalmas között.

61. Ezzel a Korán-idézzettel lett a böjtölés - miután meglátták Ramadán havának újjholdját - egész Ramadán alatt előírt kötelesség mindenki számára, aki a saját otthonában tartózkodik, s ugyanekkor egészséges is testileg, s képes eleget tenni a böjt követelményeinek. S így eltöröltetett a korábban említett választási lehetőség az egészséges és otthonában tartózkodónak arra, hogy vagy böjtöl vagy megtöri a böjtöt, s helyette minden nap után egy szegényt táplál.

62. Azért, hogy senki ne essen abba a tévedésbe, hogy a beteggel és az úton lévővel kapcsolatos külön engedély is eltöröltetett, Allah megerősítette ezt az engedélyt nekik arra, hogy a böjtöt megtörjék, azzal a feltétellel, hogy majd egy későbbi időpontban végzik azt el. Tehát ha valaki beteg, s olyan betegség lakozik benne, amely megnehezítené a böjtölést vagy valamiféle károsodást okozna, vagy éppen úton van, az megtörheti a böjtöt, s ugyanannyi napot kell majdan böjttel töltenie utólag, ahány napot nem böjtölt Ramadánból.

63. Allah könnyíteni akarja azokat az utakat, amelyek elégedettségéhez vezetnek. Ezért minden, amit Allah parancsolt a szolgálóinak, könnyű, és ha valami miatt nehezzé válik egy parancs, akkor vagy könnyít rajta, vagy nem teszi kötelezővé annak, akinek valamilyen oknál fogva ez túl nehéz. Tehát a nehézség könnyebbséget von maga után.

számát⁶⁴, s Allah nagyságát dicsőítsétek, amiért [az Igaz Útra] vezetett benneteket⁶⁵ és, hogy hálások lehessetek⁶⁶.

S ha kérdeznek az En szolgálím téged [ó Mohamed ﷺ] Felőlem, Én bizony közel vagyok [hozzájuk]. Felelek a fohászzkodó fohászára, amikor [őszintén, közvetítő nélkül] Hozzám fordul. Engedelmeskedjenek hát Nekem és higgyenek Bennem azért, hogy helyesen viselkedhessenek.⁶⁷ Megengedetté lett nektek a böjt éjszakáján a házaselet asszonyaitokkal⁶⁸, ők olyanok számotokra, mint a ruházat, s ti is olyanok vagytok az ő számukra.⁶⁹ Allah tudta, hogy ti [korábban] becsaptátok

64. Allah külön engedélyt adott a hívőknek a böjt megtörésére betegség és utazás miatt, s ehhez hasonló mentségeket adott, mert könnyebbséget akar az embereknek, és másik napokon megparancsolta a pótlást, hogy így tegyék teljessé a hónapot (a napok számát tekintve).

65. Azaz az emberek emlékezzenek meg Allahról, ha elvégezték a szolgálatokat. Ibn Abbasz mondta: „Mi úgy szereztünk tudomást a Próféta ﷺ imájának a befejezéséről, hogy „takbir-ral” (Allahu akbar) végződött.” S ezért sok vallásjogtudós úgy véli, hogy Íd al-Fitr idején (Ramadán utolsó éjszakájától másnap reggelig) ajánlott a takbir (Allahu akbar-t mondani, azaz Istent magasztalni).

66. Ha az ember elvégzi és megteszi azt, amit Allah megparancsolt neki az Iránta való engedelmeségből, azaz az előírt és kötelező dolgokat végrehajtja, elkerüli a tilalmas dolgokat, s megtartja az általa szabott határokat, akkor ebben az esetben lehetőséget kap arra, hogy a hálások közé tartozzon.

67. E kegyes Korán-idézettel kapcsolatban - amely a fohászra ösztönöz - a Próféta ﷺ azt mondta: „A Magasztos Allah azt mondja: Ó ember fia, egy jár neked, egy jár Nekem, s egy pedig a Köztem és közted lévő kapcsolatnak. Ami a Nekem járót illeti az az, hogy te Engem szolgálj, és ne társíts Mellém semmit sem! Ami a neked járót illeti: bármi tettet vagy cselekedetet is hajtottál végre, azt Én teljes jutalomban fogom részesíteni. Ami pedig a Köztem és a közted lévőt illeti, az részedről a fohász, s Részemről a válaszadás.” (al-Bazzár) Abban, hogy a Magasztos ezt az idézetet - mely a fohászra buzdít - a böjt rendelkezései közé illesztve említi, útmutatást és tanítást találunk a fohászbeli buzgólkodásra a böjt ideje alatt és a böjt megtörésekor, ahogyan a Próféta ﷺ mondta: „A böjtölőnek a böjt megtörésekor meghallgatott a fohásza.” (Abu Dáúd) Ezért Abdullah bin Amr, ha megtörte a böjtöt, fohászzkodott családjáért, háza népéért és gyermekéért.

68. Ez itt engedély a Magasztos Allahtól a muszlimok számára, s annak megszüntetése, ami az iszlám kezdetén gyakorlatban volt, hogyha valaki megtörte a böjtöt, engedélyezett volt számára az étel, az ital és a nemi élet egészen az isa' (esti) imáig, vagy amíg el nem aludt. Tehát akkoriban, ha valaki elaludt vagy imádkozta az isa imát, azután tilossá vált a számára az étel, az ital és a házaselet egészen a következő nap naplementéig. Ebben a muszlimok igen nagy próbatételt és nehézséget találtak, s ezzel a Korán-idézettel engedélyezve lett, hogy Ramadán éjjelein egyenek, igyanak és házaseletet éljenek.

69. A férj és a feleség egymást segítik, egymásnak kegyelmet és biztonságot nyújtanak. Úgy ille- nek egymáshoz, ahogy a ruha illik az emberi testre. Ibn Abbász és mások is azt mondták: Ti együtt éltek velük, s ők veletek, s a férfi és az asszony együtt élík életüket, közösen tevékenykednek, meg- érintik egymást, egymás mellé fekszenek, s így megfelelő, ha engedély adatik arra, hogy házaselet- tet éljenek Ramadán éjjelein, hogy ez ne okozzon nekik nagy nehézségeket, és nehogy vétkezzenek.

magatokat,⁷⁰ [azonban] kiengesztelődött irántatok, s megbocsátott nektek Mostan[tól kezdve] érintkezhetek velük, és kérjétek, amit Allah elrendelt nektek [a gyermekáldásból].⁷¹ És egyetek és igyatok egészen addig, míg megkülönböztethetővé nem válik számotokra a fehér szál (a hajnal fénye) a fekete száltól (az éjszaka sötétségétől) hajnalhasadás-kor,⁷² majd tartásátok be a böjtöt az éj beálltaig (napnyugtáig). És ne érintkezzetek velük (asszonyaitokkal), ha visszavonultok a mecsetekben [itikáf céljából].⁷³ Ezek Allah által szabott határok (törvények), ne közelítsétek meg azokat. Allah ekképpen teszi világossá az Ő jeleit az emberek számára, hátha istenfélők lesztek.” (Korán 2:183-187)

A csillagászati számítások és megfigyelések használata⁷⁴

Megegyeztek a tudósok az újhold meglátásához a csillagászati megfigyelőközpontok használatának engedélyezésében, mert a bizonyosság megmarad a szemmel való láthatóságra alapozva, még ha modern eszközöket használnak is. Azonban eltérő a véleményük a – szemmel láthatóság nélküli – számítás módszeréről az újhold megszületésének bizonyításánál.

A legtöbb tudós úgy látja, hogy az újhold megszületésének bizonyítása számítással nem megengedhető, mert ez istenszolgálati kérdés, és a

70. Voltak férfiak a muszlimok között, akik becsapták magukat, azaz házaseletet éltek a feleségeikkel, vagy ettek Ramadán havában az isa ima után vagy azután, hogy aludtak, pedig ez akkor tilos cselekedet volt, ahogyan erről már szoltunk.

71. Azaz Allahnak engedelmeskedve fogadjátok azt, amit megengedett nektek, legyen a szándékokot ezzel, hogy Allahhoz közeledjétek (a házaselet szándékát illetően), avagy törekedjétek az Elrendelés Éjszakájának elérésére.

72. Azaz addig, amíg a hajnal fehér csíkját meg nem tudjátok különböztetni az éjszaka sötétségétől; amíg meg nem jelenik és számotokra is világossá válik a hajnal pírja, s ez elválik az éj sötétségétől, hogy eloszlassa a kétségeket a hajnalt illetően. E Korán-idézet kinyilatkoztatásának oka az volt, hogy kezdetben, ha valaki böjtölt majd elaludt az előtt, hogy a böjtjét megtörte volna, nem ehetett egészen a következő este hasonló időszakáig. Qajsz bin Szuruma al-Anszári böjtölt és azon a napon a földjén dolgozott, s mikor közeledett a böjt megtörés időpontja, elment a feleségéhez és megkérdezte: „Van-e nálad étel?” – „Nincs. Ám elmegyek és keresek neked” - mondta az asszony. De ezután a férfi szemén erőt vett az álom és elaludt (és így tilossá vált számára az evés, ivás). Másnap, amikor az idő dél felé közeledett elájult. Ezt megemlétték a Prófétnak ﷺ, s Allah ennek kapcsán nyilatkoztatta ki ezt a Korán-idézetet.

73. Azaz ne közeledjétek hozzájuk mindaddig, amíg a mecsetekben az itikáfot gyakoroljátok. Ezért a kegyes gyakorlatokat végző (mutakíf) számára tilos a házaselet mindaddig, míg ebben az állapotában van.

74. Sejk Abdullah bin Manj írása alapján készült.

bizonyíték szerint kell eljárni, s ahhoz kell ragaszkodni. Továbbá az elődök tudósai megegyeztek abban, hogy a bőjtölés és a bőjtmegszakítás a csillagászatra támaszkodva nem helyes, mert a csillagászat becslés és találgatás (az akkori kor tudományos színvonala szerint).

Néhány kortárs tudós azt mondja, hogy a meglátás célja az újhold születésének bebizonyítása, és a számítás ma jobban bizonyítja ezt a meglátásnál. Továbbá, hogy Sábán vagy Ramadán kiegészítése 30 napra csak egy másodlagos eszköz a bizonyosság eléréséhez; a Küldött ﷺ előtt más lehetőség nem volt e két eszközön kívül, ezért rájuk hagyatkozott. De ha létezik másik módszer, amivel bizonyosságot lehet nyerni, akkor azt szabad használni. Allah Küldötte ﷺ figyelmeztetett a meglátásra való támaszkodás okára, mivel a muszlimok annak idején nem ismerték a számítást, de amiből kiderül, hogy ha megtanulják, akkor lehetőségük van arra támaszkodni. A Próféta ﷺ azt mondta: „Mi olyan nemzet vagyunk, hogy se nem írunk, se nem számolunk, a hónap ilyen és ilyen” – vagyis 29 vagy 30 napos. (al-Bukhári, Muszlim, Abu Dáúd és An-Naszái)

Az igaz, hogy a meghatározásban egyedül a csillagászati számításokra építeni, figyelmen kívül hagyván az újhold szemmel való megfigyelését a Saria szerint hibás vélemény, mivel egyértelműen ütközik a Korán és a Szunna szövegeivel, hiszen nem férhet kétség ahhoz, hogy az iszlám tudósai között – eltekintve a kivételektől – közmegegyezés alakult ki a tekintetben, hogy Ramadán kezdetének és végének megállapítása a szemmel való meggyőződéssel történik, nem pedig csillagászati számítások alapján.

Ismeretes, hogy a csillagászati számítás⁷⁵ ma eltér a múltbeli számításától, amelyben több volt a becslés és a találgatás. A tudományos csillagászati számítások segítségével meghatározható az áldott Ramadán hónap újholdjának születése, amely támpontot jelent az újhold meglátására, de ez önmagában nem elegendő Ramadán kezdetének kinyilvánítására, hanem szabad szemmel látnia kell az újholdat legalább egy hiteles személynek. Mohamed Próféta ﷺ azt mondta: „Bőjtöljete, ha meglátjátok, és szakítsátok meg a bőjtöt, ha (ismét) meglátjátok! Ám ha bizonytalanná vált nektek meglátni, akkor egészítsétek ki a hónapot harminc napra!” (al-Bukhári és Muszlim) Tehát amikor a csillagászati számításokra való támaszkodásról beszélünk, akkor ezalatt egyedül a tanúskodás visszaautasítását értjük, s nem pedig a hónap kezdetének megállapítását. Ha a csillagászok azt mondják, hogy az újhold nem születik meg csupán a naplemente után, és jelentkezik egy

75. A csillagászati számítás alatt nem a Saria szerint elutasított és megvetett csillagjósolást értjük, hanem a modern csillagászat gyümölcsét, amely biztos matematikai, tudományos alapokon nyugszik, és amely magas fejlettségi szintet ért el korunkban, hiszen általa jutott el az ember pl. a Holdra és fedezett fel más bolygókat.

személy, aki látni vélte az újhholdat a naplemente után, miközben még meg sem született, akkor ez érvénytelen tanúskodás, még akkor is, ha több tanútól származik. Ez azért van, mert a tanúskodók állítása bizonytalan, a számítással való megerősítés viszont biztos, és a bizonytalan nem állhat szembe a biztossal a tudósok megegyezése szerint. Ez a módja a számításokra való támaszkodásnak a tanúskodás visszautasítására vonatkozóan. Ellenben ha naplemente előtt születik meg az újhhold, de egy tanú sem jelentkezik azzal, hogy látta az újhholdat, akkor nem megengedett a hónap kezdetének megállapítása pusztán a számításokra hivatkozva.

Fontos még megjegyezni, hogy az iszlám szerint a nap napnyugtával kezdődik⁷⁶ és ezért figyelembe kell venni a hold születésének számításánál, hogy napnyugta előtt kell születnie és kellő ideig kell fennmaradnia napnyugta után, hogy meg lehessen látni szabad szemmel. Tehát a mérvadó a hónap kezdetét és végét tekintve az, hogy vajon a naplemente a hónap végén a hold lenyugvása előtt történt-e meg, vagy sem. Vagyis, ha a napnyugta a hold lenyugvása *előtt* történik, akkor a hónap első napját megelőző éjszakáról van szó. Ha pedig a napnyugta a hold lenyugvása *után* történik, akkor a hónap utolsó napját megelőző éjszakájáról van szó, és nem lehet alapul venni az újhhold naplemente utáni születését, akár az éjszaka elején, akár végén következik be. Ez a Saría előírásának jelentése, amely Allah Küldötte ﷺ következő mondásán alapul: „Böjtöljete, ha meglátjátok (az újhholdat), és szakítsátok meg a böjtöt, ha (ismét) meglátjátok!...” (al-Bukhári és Muszlim) Továbbá Ibn Omar hadísára: „A hónap csupán huszonkilenc nap, ezért ne böjtöljete addig, amíg nem látjátok, se ne törjéte meg böjtötöket addig, amíg nem látjátok!” (Muszlim) Így, ha az újhhold születése a napnyugta után történik, akkor a hónap utolsó napját megelőző éjszakájáról van szó, ha pedig a napnyugta az újhhold születése után történik, akkor a hónap első napját megelőző éjszakáról van szó.

A csillagászok megegyeztek abban, hogy az újhhold születése percre, sőt másodpercre pontosan meghatározható, és nincs semmilyen véleménykülönbség a csillagászok között ezügyben, miként a matematikusok között sincs eltérés egy egyszerű összeadási művelet eredményét illetően.

76. A csillagászok többsége, muszlimok és nem-muszlimok egyaránt, a greenwichi időt vették figyelembe, és megegyeztek a következő meghatározásról: Ha az újhhold éjfél előtt születik a greenwichi idő szerint, akkor a hónap 1. napját megelőző éjszakáról van szó, ha pedig az újhhold éjfél után születik a greenwichi idő szerint, akkor a hónap utolsó napját megelőző éjszakájáról van szó. Tegyük fel, hogy az újhhold naplemente után született meg nálunk, este 10 órakor, amikor este 9 óra volt greenwichi idő szerint. Ebben az esetben, az említett meghatározást követők számítása szerint, ez az éjszaka a hónap *első* napját megelőző éjszaka. Ugyanakkor, az iszlám naptár szerint ez az éjszaka a hónap *utolsó* napját megelőző éjszaka, mivel a hold a naplemente után született.

A csillagászok között tehát nincs a születést illetően eltérés, csupán a meglátás terén, miután megegyeztek a születés időpontjáról. Néhányan azt mondják, hogy a születés lehetséges a naplemente előtt, ám csupán egy bizonyos fokú vízszintes szögből, és egy bizonyos fokú magasságból lehet látni, amelyek mértékére nézve eltérő a véleményük, de ugyanakkor megegyeznek a születés időpontját illetően.

Ez a véleménykülönbség összezavarta a Saria tudósait régen és a jelenkorban is, mivel nem tettek különbséget a születés és a látási képesség között, és azt gondolták, hogy az eltérés a látási lehetőségben, a születés időpontjában való eltérést is jelenti egyben.⁷⁷

Tehát a vallási szövegek és az egyértelmű csillagászati eredmények összekapcsolása, egymáshoz igazítása alapján: az újhold látása az arról való tanúskodással bizonyítható, és a hónap kezdetének vagy végének meghatározása erre kell hogy korlátozódjon. Még akkor is, ha a csillagászok véleménye szerint naplemente előtt születik az újhold, hiszen ha nem látta senki sem az újholdat, akkor nem szabad a csillagászati számításra támaszkodni. Ugyancsak megengedhetetlen az újhold látását, annak megszületése után bizonyos látási feltételekhez (egy bizonyos szöghöz, vagy magassághoz) kötni. Amikor megszületik az újhold, és jelentkezik olyan, aki tanúsítja a látás megtörténtét, akkor kötelező figyelembe venni a látást, a fenti látási feltételek tekintetbe vétele nélkül.

Ha azonban lement a Nap az újhold megszületése előtt, és jelentkezett olyan személy, aki arról tanúskodik, hogy látni vélte az újholdat, akkor vissza kell utasítani ezt a tanúskodást, hiszen teljesen kizárt, hogy valaki láthatta az újholdat ebben az esetben. Ennek alapján a visszautasítás esetén a csillagászati számításra kell támaszkodni, de nem a meghatározásnál.

Hogy még világosabb legyen a csillagászati számítás jelentése – és hogy erre kell támaszkodni a visszautasítás, de nem a meghatározás során – négy esetet említünk meg:

- Az első eset: naplemente előtt megszületett az újhold, és jelentkezik olyan személy, aki arról tanúskodik, hogy látni vélte az újholdat a naplemente előtt, akkor ezt figyelembe kell venni, és ezzel meghatározódik a hónap kezdete – miután meggyőződnek hitelességéről. Ramadán esetében elegendő egy szavahihető tanú, más hónapok esetében legkevesebb két szavahihető tanú látására van szükség.

77. A születés meghatározása: A Hold szétválása a Naptól, úgy hogy a Nap előtte van, nyugati irányból, a Hold pedig a Nap mögött, keleti irányból, és a születéssel megjelenik a Holdon a Nap fényének egy része. A látási képesség meghatározása: Ez a képesség arra utal, hogy szabad szemmel megláthatja-e valaki az újholdat, miután megszületett.

Ebben az esetben a vallási vélemény megegyezik a csillagászati ténnyel abban, hogy a hónap kezdetét veszi.

- A második eset: Naplemente után születik meg az újhhold, és egy tanú sem jelentkezett azzal, hogy látta az újhholdat a naplemente után, akkor ebben az esetben is megegyezik a vallási vélemény a csillagászati ténnyel abban, hogy kizárt a látás lehetősége, és ez az éjszaka a hónap utolsó napjának kezdetét jelenti.
- A harmadik eset: Naplemente előtt születik meg az újhhold, és egy tanú sem jelentkezik azzal, hogy látta volna az újhholdat. Ebben az esetben eltér a vallási vélemény a csillagászati ténytől, mivel a csillagászati tények szerint megállapítható, hogy kezdetét veszi az új hónap, a vallási vélemény viszont cáfolja ezt, mivel egyetlen tanú sem jelentkezett azzal, hogy látta az újhholdat.
Ez esetben a vallási véleményre kell támaszkodni, engedelmeskedvén a Korán és a Szunna szövegeinek: „*És aki [otthonában] jelen van ebben a hónapban, az böjtölje azt végig.*” (Korán, 2:185) Allah Küldötte ﷺ azt mondta: „Böjtöljétek, ha látjátok (az újhholdat) és törjétek meg böjtöléseket, ha látjátok...” (al-Bukhári és Muszlim) Nem szabad alapul venni a csillagászati megállapítást, mivel a vallási megállapítás a látásra korlátozódik.
- A negyedik eset: Naplemente után születik meg az újhhold, és valaki azzal az állítással jelentkezik, hogy látta az újhholdat naplemente után. Ezzel viszont eltér a látásra vonatkozó állítás a csillagászati ténytől, és ebben az esetben a látásra vonatkozó állítás megállapítja a hónap kezdetét, a csillagászati tény azonban cáfolja azt. Ilyen esetben a csillagászati tényre kell támaszkodni, hiszen az újhhold nem született meg a naplemente előtt.

Amint már írtuk a kötelező böjt hónapja a Ramadán hónap, ami 29 vagy 30 napos lehet a Hold pozíciójától függően. Ramadán utáni hónap (Sawwál) újhholdjának születésére ugyanaz vonatkozik, amit már előbb említettünk, azzal a különbséggel, hogy ilyenkor legalább két hiteles személy tanúskodása kell arról, hogy szabad szemmel meglátták az újhholdat, és nem elég egy ember tanúságtétele, mert ez egy istenszolgálat befejezését érintő kérdés, kötelező benne a bizonyosság, és ha képtelenség az újhhold meglátása, akkor kötelező Ramadán hónap 30.-ik napjának kivárása. A muszlimokra nézve kötelező az újhhold megfigyelése 29-én napnyugtakor mindkét hónapban: Sábánban és Ramadánban, Ramadán kezdetének és végének meghatározása céljából. Ez a kifája⁷⁸ kötelességek közé tartozik.

78. Kifája: olyan kötelesség, amit ha a muszlimok egy része elvégez, akkor a többinek már nem kell.

FORRÁSJEGYZÉK

كتاب الصيام

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضلّ له، ومن يضلّل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله
أما بعد:

فإنَّ الله خلق الخلق ليعبدوه، وقد ارتضى لهم أن يعبدوه بدين الإسلام؛ لأنه هو الذي رضي أن يعبدَه الناس به: وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا سورة المائدة (٣). وقد أخبر الله -جل جلاله- أنه لن يقبل من أحدٍ ديناً سواه، فقال تعالى: وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ سورة آل عمران (٨٥). وقد بين للعباد ما يحل لهم وما يحرم عليهم فعله، بل جعل بناء الإسلام قائماً على خمسة أركانٍ عظام؛ ومن هذه الأركان: صيام رمضان، موضوع الكتاب الرابع من سلسلة أركان الإسلام.

هذا الكتاب الذي بين يديك أخي القارئ اعتمدنا في تأليفه بعد الله سبحانه وتعالى على المراجع التالية:

- ١ - القرآن الكريم
- ٢ - تفسير القرآن العظيم لابن كثير
- ٣ - فقه السنة للشيخ سيد سابق
- ٤ - تمام المنة في التعليق على فقه السنة للشيخ محمد ناصر الدين الألباني.
- ٥ - الشرح الممتع على زاد المستقنع للشيخ محمد العثيمين
- ٦ - فقه العبادات للشيخ فيصل مولوي
- ٧ - فتاوى أركان الإسلام للشيخ ابن العثيمين
- ٨ - تحفة الإخوان بأجوبة مهمة تتعلق بأركان الإسلام لسماحة الشيخ عبد العزيز بن عبد الله بن باز

٩ - شرح رياض الصالحين للشيخ ابن العثيمين

١٠ - كتاب تمام المنة في فقه الكتاب وصحيح السنة للشيخ عادل العزازي

١١ - فتاوى اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والدعوة والإرشاد

١٢ - مجموع الفتاوى للشيخ الاسلام ابن تيمية

١٣ - فتح الباري شرح صحيح البخاري للحافظ ابن حجرالعسقلاني

١٤ - شرح صحيح مسلم للنووي

١٥ - رياض الصالحين من كلام سيد المرسلين للنووي، تحقيق: محمد ناصر الدين الألباني

١٦ - التحديد الفلكي لأوائل الشهور القمرية للشيخ عبدالله بن منيع عضو هيئة كبار العلماء في المملكة

العربية السعودية

١٧ - موقع الدرر السنية ، المشرف العام الشيخ علوي السقاف

١٨ - مجموعة مواقع الاسلام ، المشرف العام الشيخ محمد صالح المنجد

وهناك بعض المراجع الأخرى ذكرناها في حواشي هذا الكتاب.

هذا وينبغي لكل راغب في الآخرة أن يعلم إن الله قد امتن على عباده بمواسم الخيرات، فيها تضاعف

الحسنات، وتُحصى السيئات، وتُرفع الدرجات، ومن أعظم هذه المواسم شهر رمضان الذي فرضه الله على

العباد، ورغبهم فيه، وأرشدهم إلى شكره على فرضه. فعلى الله اعتمادنا، وإليه تفويضنا واستنادنا، وله الحمد

والمنة، فهو الموفق وصاحب النعمة، وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين.

Ez a könyv, amit olvasó a kezébe vesz, a negyedik könyv az iszlám öt pilléréről szóló sorozatból. Elsősorban a böjttel illetve a Ramadán hónap során ajánlott egyéb jócselekedetekkel foglalkozik. E könyvvvel segítséget szeretnénk nyújtani muszlim testvéreinknek, akik kizárólag Isten tetszésének elnyeréséért buzgólkodnak, abban, hogy ezt a lehető legjobb módon, és minél több tudás birtokában tehessék

Emellett azoknak is ajánljuk a könyvet, akik nem gyakorolják az iszlám vallást, csupán érdeklődnek a téma iránt, és szeretnék hiteles képet kapni a Ramadán havi böjtölésről, imákról, adakozásról, illetve a hónapot lezáró ünnepről, az Íd-ul-Fitr-ről

A szerző a könyv összeállítása során törekedett a hitelességre. Ezt bizonyítja a számtalan hadisz és Korán-idézet, melyekkel alátámasztotta állításait, továbbá törekedett arra is, hogy a különböző véleményeknek teret engedjen

Istenre bízunk magunkat, Reá hagyatkozunk, és Nála van biztonságunk. Övé a dicsőség és a kegyelem, Általa lehetséges a jó eredmény elérése és a hibák elkerülése. Az utolsó fohászkodásunk pedig az, hogy: „A dicsőség”
“!Allahot illeti, a teremtmények Urát